

2013.

**Tájékoztató a Haditechnikai és
Exportellenőrzési Hatóság
tevékenységéről**

Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal
Haditechnikai és Exportellenőrzési Hatóság

KÉSZÍTETTE:

**MAGYAR KERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉSI HIVATAL
HADITECHNIKAI ÉS EXPORTELLENŐRZÉSI HATÓSÁGA**

**MAGYAR KERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉSI HIVATAL
HADITECHNIKAI ÉS EXPORTELLENŐRZÉSI HATÓSÁG**
Németvölgyi út 37-39.
H-1124 Budapest
E-mail: armstrade@mkeh.gov.hu, eei@mkeh.gov.hu
Telefon: 06 1 4585 599
Fax: 06 1 4585 885

TARTALOMJEGYZÉK

I. FEJEZET

BEVEZETŐ.....	4
A HATÓSÁGRÓL	4

II. FEJEZET

MAGYARORSZÁG AZ EXPORTELLENŐRZÉSI RENDSZEREKBE.....	6
BIOLÓGIAI ÉS TOXIN FEGYVER TILALMI EGYEZMÉNY	6
VEGYIFEGYVER TILALMI EGYEZMÉNY.....	6
AUSZTRÁLIA CSOPORT	6
NUKLEÁRIS SZÁLLÍTÓK CSOPORTJA.....	7
ZANGGER BIZOTTSÁG.....	7
RAKÉTATECHNOLÓGIAI ELLENŐRZÉSI RENDSZER.....	7
WASSENAARI MEGÁLLAPODÁS	8
KÉZI- ÉS KÖNNYŰFEGYVEREKRE VONATKOZÓ ENSZ PROGRAM.....	8
WPDU – AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSÁNAK KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK EXPORTELLENŐRZÉSÉVEL FOGLALKOZÓ TANÁCSI MUNKACSOPORTJA.....	9
„23. CIKK” BIZOTTSÁGI MUNKACSOPORT	9
COARM – AZ EU TANÁCSÁNAK HAGYOMÁNYOS FEGYVEREK EXPORTELLENŐRZÉSÉVEL FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORTJA.....	9
ENSZ FEGYVERKERESKEDELMI SZERZŐDÉS – ARMS TRADE TREATY, ATT.....	9

III. FEJEZET - ENGEDÉLYEZÉS

A HADITECHNIKAI ESZKÖZÖK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK KÜLKERESKEDELMÉNEK ÉS A HADIIPARI TEVÉKENYSÉG ENGEDÉLYEZÉSE.....	11
1. HADITECHNIKAI KÜLKERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉS	11
JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET	11
AZ ELBÍRÁLÁS FOLYAMATA.....	13
2. A HADIIPARI GYÁRTÁSI ÉS SZOLGÁLTATÁSI TEVÉKENYSÉG ENGEDÉLYEZÉSE.....	16
AZ ELBÍRÁLÁS FOLYAMATA.....	17
JELÖLÉS, NYILVÁNTARTÁS, ADATSZOLGÁLTATÁS	17
3. A KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK KÜLKERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉSE.....	17
4. NEMZETKÖZI SZANKCIÓK VÉGREHAJTÁSA.....	20
5. A BIOLÓGIAI ÉS TOXIN FEGYVER TILALMI EGYEZMÉNY ÉS A VEGYIFEGYVER TILALMI EGYEZMÉNY HAZAI VÉGREHAJTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK.....	20

IV. FEJEZET

1. JELENTÉS A HAZAI CÉGEK 2013. ÉVI HADITECHNIKAI ÉS KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ KÜLKERESKEDELMI FORGALMÁRÓL VALAMINT A HADIIPARI TEVÉKENYSÉGÉRŐL	23
2. A KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK KÜLKERESKEDELME 2013-BAN	29
3. ELLENŐRZÉSEK	32
4. RÉSZVÉTEL NEMZETKÖZI FÓRUMOKON.....	33

V. FEJEZET

MELLÉKLETEK.....	35
------------------	----

BEVEZETŐ

A haditechnikai külkereskedelem engedélyezésére vonatkozó jogszabályban előírtak szerint a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (Hivatal) Haditechnikai és Exportellenőrzési Hatósága (Hatóság) évente eleget tesz jelentéstételi kötelezettségének a haditechnikai külkereskedelmi engedélyezési tevékenységről a honvédelmi, a rendészeti, a külpolitikai, továbbá a nemzetbiztonsági ügyekkel foglalkozó országgyűlési bizottságok részére. A Hatóság továbbá rendszeresen szolgáltat adatokat a haditechnikai külkereskedelmi tevékenységről, illetve kettős felhasználású termékek exportadatairól különböző nemzetközi fórumok számára (Európai Unió (EU), Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), Európai Biztonsági Együttműködés Szervezete (EBESZ), Wassenaar-i Megállapodás). A bizalomépítés és a transzparenciára való törekvés jegyében, valamint a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően a Hatóság a hazai nyilvánosság részére is elérhető jelentést tesz közzé tevékenységről.

A HATÓSÁGRÓL

Magyarország a non-proliferációs nemzetközi egyezmények elfogadásával politikai kötelezettséget vállalt arra, hogy nemzeti jogszabályrendszerében érvényesíti az érzékeny termékekre vonatkozó, a többi résztvevő állammal kialakított exportellenőrzési elveket. Az exportellenőrzési feladatok végrehajtására kijelölt magyar hatóság a Nemzetgazdasági Minisztérium felügyelete alatt működő **Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal Haditechnikai és Exportellenőrzési Hatósága**. A Hatóság három főbb területen látja el engedélyezési és ellenőrzési feladatait.

A **haditechnikai eszközök külkereskedelmének engedélyezése** nem EU harmonizált terület, az a tagállamok nemzeti hatáskörében hozott jogi szabályozása alapján történik. Ugyanakkor figyelembe veszi a közös kül- és biztonságpolitika irányelveit, a „Haditechnikai eszközök exportellenőrzésének közös szabályrendszerének” rendelkezéseit. Hatósági tevékenységét a „Közös haditechnikai terméklista” alapján végzi. Ugyanezen lista alapján vonja engedélyezés alá a **hadiipari gyártás- és szolgáltatás felügyelet** a hazai hadiipari gyártók és szolgáltatók tevékenységét és ellenőrzi az engedélyesek termékjelölési és nyilvántartási kötelezettségét. A Hatóság mindemellett végrehajtja a **kettős felhasználású termékek külkereskedelmi forgalmazásával** kapcsolatos azon exportellenőrzési intézkedéseket, melyek nemzetközileg vállalt megállapodások hazai végrehajtásához szükségesek. Ezen termékek polgári célú felhasználásuk mellett alkalmasak hagyományos és tömegpusztító fegyverek, valamint az azok célba juttatására alkalmas eszközök gyártására, kifejlesztésére, ezért forgalmuk ellenőrzését különböző non-proliferációs rezsimek és leszerelési egyezmények írják elő. Továbbá a Hatóság látja el a **nemzetközi szankciókban elrendelt külkereskedelmi korlátozás** alá eső termékek kivitelének ellenőrzését.

a proliferáció jelentése
elterjedés, a non-
proliferációs
intézkedések célja a
tömegpusztító
fegyverek (WMD) -
vegyi- biológiai,
nukleáris fegyverek-,
valamint a
hagyományos
fegyverek
elterjedésének
megakadályozása.

A Hatóság látja el a *Vegyifegyver Tilalmi Egyezményből* fakadó nemzeti hatósági kötelezettségeket és feladatokat, amelynek keretében a Hatóság felügyeli az Egyezmény hatálya alá tartozó vegyipari cégek gyártási és kereskedelmi tevékenységét. Szintén a Hatóság látja el a *Biológiai és Toxin-fegyver Tilalmi Egyezményből* fakadó nemzeti hatósági kötelezettségeket és feladatokat, amelynek keretében a Hatóság nyilvántartja az Egyezmény hatálya alá tartozó jogalanyok tevékenységét, és összeállítja az ország éves bizalomerősítő jelentését.

Hatósági intézkedéseink magukba foglalják – többek között – határozatok hozatalát, engedélyek kibocsátását, illetve ellenőrzések elvégzését. Az intézkedések célja megakadályozni azt, hogy a regionális és nemzetközi biztonságra veszélyt jelentő államok, valamint terrorista csoportok tömegpusztító fegyvert legyenek képesek kifejleszteni és előállítani, illetve elejét venni a hagyományos fegyverek destabilizáló mértékű felhalmozódásának.

A Hatóság nyilvántartja és kezeli az engedélyesek adatait, jelentéseit, továbbá ellenőrzési és bírságolási jogkörrel rendelkezik. A külkereskedelmi államigazgatási és a hadiipari gyártás- és szolgáltatásfelügyeleti eljárásban első fokon – országos illetékességgel – a Hatóság, másodfokon a Hivatal központi szerve jár el. A Hatóság ezen kívül együttműködik a szakmai érdekképviselőkkel, a gazdasági szereplők teljes körű tájékoztatása érdekében tájékoztatókat szervez és hírleveleket bocsát ki. A Hatóságot két szervezeti egység alkotja: a Hadiipari és Haditechnikai Külkereskedelmi Osztály, valamint az Exportellenőrzési Osztály.

Fontos kiemelnünk, hogy aki a 3 engedélyezési területre vonatkozó jogszabályokat nem tartja be, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 329. illetve 330. §-ában meghatározott tényállások fennállása esetében az ott szabályozott mértékben **szabadságvesztéssel büntethető**. Mindemellett a vonatkozó jogszabálysértés tárgyától és súlyától függően a Hatóság hadiipari tevékenységgel, illetve a kettős felhasználású termékek külkereskedelmével kapcsolatos jogszabálysértés esetén 100 ezertől 10 millió forintig, haditechnikai külkereskedelemmel kapcsolatos jogszabálysértés esetén ötezer forinttól 10 millió forintig terjedő mértékű bírságot szabhat ki. A kettős felhasználású termékek, illetve haditechnikai eszközök és szolgáltatások külkereskedelmével kapcsolatos bírságolást érintő szabályozás 2013. február 18. napjával kikerült a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal által kiszabható bírság mértékére és alkalmazására vonatkozó részletes szabályokról szóló 262/2006. (XII. 20.) Korm. rendeletből, azt jelenleg a vonatkozó ágazati jogszabályok tartalmazzák.

MAGYARORSZÁG AZ EXPORTELLENŐRZÉS RENDSZEREKBEN

Magyarország többek között az alábbi multilaterális fegyverzetellenőrzési megállapodások és exportellenőrzési rendszerek résztvevő állama, illetve az alábbi nemzetközi előírások és folyamatok figyelembe vételével végzi engedélyezési, ellenőrzési és egyéb hatósági feladatait:

A BIOLÓGIAI ÉS TOXIN FEGYVER TILALMI EGYZEMÉNY (BTWC-BIOLOGICAL AND TOXIN WEAPONS CONVENTION)¹

A biológiai és toxin fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának megtiltásáról és e fegyverek megsemmisítéséről szóló egyezmény (BTWC) az első olyan nemzetközi szerződés, amelynek célja a tömegpusztító fegyverek egy teljes kategóriájának felszámolása. A megállapodás teljes tilalmat rendel el az olyan mikrobiológiai vagy egyéb biológiai hatóanyagok, valamint toxinok fejlesztésére, gyártására, tárolására és megszerzésére, amelyek nem körmelegelőzési, védekezési vagy más békés célokat szolgálnak. A tilalom kiterjed azokra a fegyverekre, felszerelésekre és szállítóeszközökre is, amelyekkel az ilyen hatóanyagokat és toxinokat bevethetik. Az egyezményt 1972-ben nyitották meg aláírásra és 1975-ben lépett hatályba.

VEGYIFEGYVER TILALMI EGYZEMÉNY (CWC- CHEMICAL WEAPONS CONVENTION)²

A Vegyifegyver Tilalmi Egyezmény a genfi leszerelési értekezleten 40 állam részvételével 24 évig tartó tárgyalási folyamat eredménye, 1997. április 29-én lépett hatályba, éppen azzal, hogy Magyarország - mint 65. Részes Állam - letétbe helyezte ratifikációs okiratát az ENSZ főtitkárnál. Az egyezmény kimondja a vegyi fegyverek használatának, kifejlesztésének, megszerzésének tilalmát, továbbá elrendeli a meglévő vegyi-fegyver készletek megsemmisítését. A CWC az első olyan multilaterális leszerelési megállapodás, amelynek betartása nem csupán a részes államok kötelezettségvállalásán, hanem egy kiterjedt nemzetközi ellenőrzési rendszeren is alapul. A feladattal megbízott nemzetközi szervezet helyszíni ellenőrzésekkel folyamatosan vizsgálja az éves nyilatkozatokban bejelentett adatok valódiságát.

AUSZTRÁLIA CSOPORT (AUSTRALIA GROUP-AG)³

Az ENSZ Közgyűlésének 1991-ben hozott határozata alapján a vegyi és biológiai fegyverek non-prolifерációját az Ausztrália Csoport koordinálja, amelyhez Magyarország 1992-ben csatlakozott. Az AG együttműködés keretében a részt vevő államok között információ- és véleménycserére kerül sor a vegyi- és biológiai fegyverek elterjedéséről, illetve annak megakadályozásáról. Valamennyi tagja ratifikálta a biológiai és vegyi-fegyver tilalmi egyezményeket. A csoportban résztvevő államok olyan nemzeti jogszabályokat léptetnek

¹ <http://www.opbw.org>

² <http://www.opcw.org/chemical-weapons-convention>

³ <http://www.australiagroup.net>

hatályba és olyan nemzetközi intézményrendszert alakítanak ki, amelyek révén hatékonyan akadályozzák meg a vegyi és biológiai fegyverek proliferációját.

NUKLEÁRIS SZÁLLÍTÓK CSOPORTJA (NSG, NUCLEAR SUPPLIERS GROUP) ⁴

A csoporthoz tartozó országok vállalják, hogy önmérsékletet tanúsítanak a nukleáris anyagok és az e területhez kapcsolódó termékek exportja tekintetében. Ily módon kívánják elérni, hogy a nukleáris anyagok és felszerelések (pl. plutónium, dúsított urán, dúsító és az újrafeldolgozó üzemek részegységei) békés célú nemzetközi kereskedelme semmilyen formában ne járuljon hozzá az atomfegyverek elterjedéséhez.

A résztvevő államok megegyeztek abban, hogy ilyen termékeket nem szállítanak nukleáris fegyverekkel nem rendelkező és az Atomsorompó Szerződésben nem részes államokba, kivéve, ha azok a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel Biztosítéki Megállapodást írtak alá. A résztvevő országok továbbá arra is kötelezettséget vállaltak, hogy úgynevezett végfelhasználói igazolást (end-use certificate) kérnek az adott szállítás célországától. Fenntartották a jogukat arra vonatkozóan is, hogy vétóval élnek, ha a tilalom alá eső anyagok és berendezések a célországból egy harmadik országba kerülnek továbbszállításra. A résztvevő országok nukleáris exportját az egyeztetett irányelvek (Guidelines) szabályozzák. Magyarország 1978-ban lett a csoport tagja. 2009 májusától egy évig hazánk látta el a csoport elnöki feladatait.

ZANGGER BIZOTTSÁG (ZANGGER COMMITTEE – ZC) ⁵

Az Atomsorompó Szerződés 3. cikkének 2. bekezdése értelmében, amennyiben egy részes állam hasadó anyagokat vagy azok előállításához kapcsolódó technológiát kíván átadni nukleáris fegyverekkel nem rendelkező országoknak, köteles biztosítékot beszerezni arról, hogy az átadásnak nem lesz következménye a szerződés által tiltott tevékenységek folytatása. E szerződéses kötelezettség hatékony végrehajtása érdekében a Zangger Bizottságban résztvevő államok exportellenőrzési irányelveket fogadtak el. A Bizottság legfontosabb célkitűzése, hogy elősegítse az információ áramlását az olyan exporttevékenységekről, amelyek során a hasadóanyagokkal és a hozzájuk rendelhető technológiákkal rendelkező országok ilyen anyagokat és technológiákat juttatnak el a nukleáris fegyverekkel nem rendelkező, illetve a szerződésben nem részes államoknak. Amennyiben ilyen jellegű export megvalósul, a Bizottság felszólítja a szállítást végző országot, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) révén kérjen biztosítéki garanciákat arra vonatkozóan, hogy a tőle származó anyagok és/vagy berendezések nem alkalmasak nukleáris kísérletek előkészítésére vagy nukleáris fegyverek gyártására. A Bizottság rendszeresen felülvizsgálja az általa összeállított listán azokat az anyagokat és berendezéseket, amelyeknek exportja esetén elengedhetetlen a megfelelő NAÜ biztosítéki garanciák beszerzése. A Bizottság évente egyszer ülésezik Bécsben. A Bizottság keretében vállalt kötelezettségek többsége – a NAÜ főigazgatójának küldött tájékoztatás formájában – valamennyi NAÜ tagállam számára hozzáférhető.

RAKÉTATECHNOLÓGIAI ELLENŐRZÉSI RENDSZER (MTCR) ⁶

A Rakétatechnológiai Ellenőrzési Rendszer olyan informális multilaterális exportellenőrzési fórum, amely célja a tömegpusztító fegyverek (WMD) célba juttatásához szükséges rakéták (*missiles*) és más pilóta nélküli célbajuttató-eszközök (*unmanned delivery systems*), azok

⁴ <http://www.nuclearsuppliertgroup.org>

⁵ www.zanggercommittee.org

⁶ www.mtcr.info

előállításához, kifejlesztéséhez, működtetéséhez szükséges felszerelések, illetőleg vonatkozó technológiák proliferációjának ellenőrzése.

A politikai együttműködésen nyugvó MTCR-előírások alapján a résztvevő 34 állam - köztük hazánk - koordinálja a fenti termékekre és technológiákra vonatkozó exportellenőrzési gyakorlatát. Ez az export-engedélyezésről szóló Irányelvek (MTCR Guidelines), valamint a szabályozás alá tartozó kifejezetten katonai célú, illetőleg kettős felhasználású termékek Függelék-listája (MTCR Equipment, Software and Technology Annex) alapulvételével történik. A Függelék két fejezetet tartalmaz: I. kategóriájú termékek, technológiák és II. kategóriájú technológiák. Az I. kategóriás exportengedélyezésnél különös szigorúsággal kell eljárni, az engedélyezés meghatározott biztosítékok fennállása esetén lehetséges. Ide tartoznak például a 300 km hatótávolság/500 kg töltet teher határértékeket meghaladó teljes rakétarendszerek és alrendszerek. A résztvevő államok saját belső jogi előírásaik figyelembe vételével alkalmazzák az MTCR politikailag kötelező erejű előírásait, iránymutatásait, értesítik egymást az elutasított exportengedély-kérelmekről. Magyarország 1993 óta résztvevő országa az MTCR-nak.

WASSENAARI MEGÁLLAPODÁS (WASSENAAR ARRANGEMENT, WA)⁷

A „Wassenaari Megállapodás a Hagyományos Fegyverek és Kettős Felhasználású Termékek és Technológiák Exportja Ellenőrzéséről” (The Wassenaar Arrangement on Export Controls for Conventional Arms and Dual-Use Goods and Technologies) elnevezésű együttműködésben résztvevő államok célul tűzték ki a hagyományos fegyverek és a kettős felhasználású termékek és technológiák exportjának és más módon történő átadásának átláthatóvá tételét. Felelősségteljes, a biztonságpolitikai szempontokat is érvényesítő exportpolitika kialakítását kívánják elérni ezen a területen. Céljaik közé tartozik még az érzékeny termékek kereskedelmére vonatkozó vélemény- és információcsere elmélyítése. Törekvéseik azt szolgálják, hogy megakadályozzák a tömegpusztító fegyverek elterjedését, a hagyományos fegyverzetek destabilizációt kiváltó felhalmozását. A résztvevő országok politikai kötelezettséget vállalnak arra, hogy e célok érdekében nemzeti jogszabályaikban érvényesítik a közösen kialakított exportellenőrzési elveket, illetve ellenőrzési minimumnak tekintik a rendszeresen felülvizsgált termékellenőrzési jegyzéket. Hazánk aktívan hozzájárul a WA tevékenységéhez: a 2001-es évben a WA Általános (GWG) Munkacsoport munkáját irányította; 2005-2006 között a WA Szakértői Csoportjának (EG) elnöki posztját látta el, illetve a 2007-es felülvizsgálati év keretében az Adatszolgáltatások tartalmával, átláthatóságával foglalkozó Munkacsoport (Task force on Transparency) koordinálását végezte. Magyarország támogatja és szorgalmazza az átláthatóság javítását és a nemzeti exportpolitikák fokozottabb összehangolását.

KÉZI- ÉS KÖNNYŰFEGYVEREKRE VONATKOZÓ ENSZ PROGRAM⁸

Az ENSZ tagállamai 2001 júliusában egy nemzetközi konferencia keretében fogadták el a kézi- és könnyűfegyverek mindennemű illegális kereskedelmének megakadályozását és tiltását szorgalmazó ENSZ Cselekvési Programot (UN PoA)⁹. Ez a dokumentum elveket és intézkedéseket határoz meg a kézi- és könnyűfegyverek (KKF, SALW) illegális kereskedelmének megelőzésével és tiltásával, a megállapodás végrehajtásával, a nemzetközi együttműködés és támogatás-nyújtás, valamint a 2001. évi ENSZ konferenciát követő nemzetközi kézi- és könnyűfegyveres folyamat mechanizmusaival és ütemezésével

7

www.wassenaar.org

8

www.poa-iss.org

kapcsolatban. Magyarország részt vesz a Cselekvési Program végrehajtásában. Hazánk évente jelentést nyújt be az ENSZ-nek a kézi- és könnyűfegyverekkel kapcsolatos aktuális jogi szabályozásról és a megelőző év KKF export–import adatokról. Hasonló adatszolgáltatást az EBESZ Kézifegyver Dokumentum szerint az EBESZ részére is adunk. Az ENSZ és az EBESZ mellett az Európai Unió is kiemelten foglalkozik ezzel a témakörrel.

WPDU – AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSÁNAK KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK EXPORTELENŐRZÉSÉVEL FOGLALKOZÓ TANÁCSI MUNKACSOPORTJA

A WPDU (Council Working Party of Dual-Use Goods) szakértői szinten felelős a kettős felhasználású termékekre vonatkozó jogalkotási feladatokért, amelynek keretében többek között megtárgyalja az Európai Bizottság által előterjesztett jogszabály-tervezeteket és javaslatot tesz a vonatkozó uniós rendelet módosítására. A munkacsoport megtárgyalja és egységes irányelveket, jogpolitikai elveket alakít ki az uniós exportellenőrzési rezsím erősítése érdekében, illetve a non-proliferációs rezsimekben elfogadott döntések uniós szinten történő végrehajtására, illetve az Európai Tanács részéről – szakértői szinten – elfogadja a kettős felhasználású termékek listájáról szóló módosításokat.

„23. CIKK” BIZOTTSÁGI MUNKACSOPORT- DUAL-USE CO-ORDINATING GROUP

A DUCG a Bizottság szakértői munkacsoportja a kettős felhasználású termékek exportellenőrzése terén. Elsődleges feladata a rendeletmódosítások – köztük a kettős felhasználású termékek listájának - elkészítése, közös irányelvek megfogalmazása a vonatkozó szabályozó egységes alkalmazása érdekében, az összesített export jelentés összeállítása. Ezen kívül fejleszti és kezeli a tagállamok közötti információ-megosztást szolgáló informatikai rendszert.

COARM - AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSÁNAK HAGYOMÁNYOS FEGYVEREK EXPORTELENŐRZÉSÉVEL FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORTJA

A COARM (Council Working Party on the Export Control of Conventional Arms) működésének alapjául az Európai Unió Tanácsa által 1998. június 8-án elfogadott fegyverkereskedelmi Magatartási Kódexe (Kódex), majd az ebből 2008. december 8-án immár jogilag kötelező erejű dokumentumként elfogadott 2008/944/KKBP Közös Álláspontra a haditechnikai eszközök exportellenőrzésének közös alapelveiről elnevezésű dokumentum szolgál.

A Hatóság és a Külügyminisztérium szakértőt delegál az EU Tanács COARM munkacsoportjába, ahol az állandó témák (nyilvános éves jelentés készítése, az EU Közös Haditechnikai Jegyzékének (EU CML) naprakésszé tétele, outreach szemináriumok szervezése harmadik országok részére) mellett az exportellenőrzés aktuális kérdései kerülnek megvitatásra (pl. exportellenőrzési politikák egyeztetése, közös vélemény formálása konfliktusos relációkkal kapcsolatosan).

ENSZ FEGYVERKERESKEDELMI SZERZŐDÉS - UN ARMS TRADE TREATY (ATT)

A Fegyverkereskedelmi Szerződés normatív kereteket állít fel a fegyverkereskedelem szabályozására, világos és erős jogi kötelezettségeket fogalmazva meg a hagyományos fegyverek kereskedelmében résztvevő minden szereplő (exportálók, importálók, brókerek) számára. Hatálya lényegében a hagyományos fegyverek teljes körére kiterjed, beleértve a lőszerket is. A Fegyverkereskedelmi Szerződést ratifikáló országok rendszeresen jelentést készítenek a hagyományos fegyverekre vonatkozó külkereskedelmi adataikról.

A Hatóság és a Külügyminisztérium szakértőt delegál az EU Tanács ATT-vel foglalkozó al-munkacsoportjába, ahol a fő feladatok közé az ATT minél szélesebb körben történő implementációja érdekében az aláírások és ratifikációk előmozdítása harmadik országok részére történő outreach szemináriumok szervezése és az 1. Tagállami Konferencia előkészületei tartoznak.

A HADITECHNIKAI ESZKÖZÖK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK KÜLKERESKEDELMÉNEK ÉS A HADIIPARI TEVÉKENYSÉG ENGEDÉLYEZÉSE

Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 296. cikkének b) pontja meghagyja a tagállamok azon jogát, hogy megtegyék az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket. Mindemellett az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 140. §-a kimondja, hogy az áruk, szolgáltatások és anyagi értéket képviselő jogok kereskedelmi forgalomba történő kivitelét, behozatalát, valamint azoknak a Magyar Köztársaság területén történő átszállítását nemzetközi szerződéssel és Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa rendelkezéseivel összhangban az Országgyűlés vagy a Kormány által alkotott jogszabály korlátozhatja. Ezen felhatalmazások alapján Magyarország nemzeti hatáskörben szabályozza a haditechnikai gyártási- szolgáltatási (hadiipari) tevékenységet és a haditechnikai eszközök és szolgáltatások kivitelének, behozatalának, transzferjének és tranzitjának, valamint a bróker tevékenység engedélyezését.

1. HADITECHNIKAI KÜLKERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉS

.....

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

A haditechnikai eszközök külkereskedelmének engedélyezése **nem EU harmonizált** terület, hanem a tagállamok nemzeti hatáskörében hozott jogi szabályozás alapján történik, amely érvényre juttatja a közös kül- és biztonságpolitika irányelveit. A haditechnikai eszközök külkereskedelmének engedélyezéssel összefüggő hatósági feladatokat a Hatóság látja el.

Az Európai Parlament és Tanács a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló 2009/43/ EK irányelve (Transzferirányelv¹⁰) 2009. május 6-án került kihirdetésre. Ennek nemzeti jogrendbe átültetésére a Hatóság a Nemzetgazdasági Minisztérium vezetésével kidolgozott egy új kormányrendeletet, így 2012. január 1-jén hatályba lépett a haditechnikai eszközök és szolgáltatások kivitelének, behozatalának, transzferjének és tranzitjának engedélyezéséről, valamint a vállalkozások tanúsításáról szóló 160/2011. (VIII.18.) Korm. rendelet. Az ebben felvázolt új engedélyezési rendszer alapjaiban megtartotta a korábbi három lépcsős engedélyezési folyamatot, de jelentős egyszerűsítéseket és könnyítéseket alkalmaz elsősorban a Közösségen belüli szállításokra vonatkozóan.

2013-ban kettő alkalommal került sor a Korm. rendelet módosítására, az alábbiak szerint:

- A Transzferirányelv módosítása, azaz az EU Közös Katonai Listájának évente történő változása miatt szükséges volt a Korm. rendelet 1. számú mellékletének cseréje. A módosítás során figyelembe vettük az engedélyezési tapasztalatokat. A módosítás 2013. március 21-én lépett hatályba.

¹⁰ Elérhető itt: http://eur-lex.europa.eu/RECH_naturel.do

- Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, a tűzfegyverek, részeik, alkotóelemeik és a lőszeres tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló jegyzőkönyve (az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyve) 10. cikkének végrehajtásáról, valamint a tűzfegyverek, tűzfegyverdarabok, alkotóelemeik és lőszeres kiviteli engedélyezési, behozatali és tranzit szabályainak létrehozásáról szóló 2012. március 14-ei, 2013. szeptember 30-tól hatályos 258/2012/EU rendelet szükségessé tette a Korm. rendelet módosítását. A módosítás 2013. november 28-án lépett hatályba.

Magyarország egyike volt azon tagállamoknak, amelyek először alkalmazták jogszabályukban az Európai Unió által 1998. június 8-án elfogadott, a hagyományos fegyverek exportjára vonatkozó **Magatartási Kódexet**, amely így a kérelmek jóváhagyásának egyik kritériumává vált. A „Kódexből” időközben minden tagállamra egyaránt érvényes, jogilag kötelező dokumentum készült: a Tanács 2008. december 8-án elfogadta a *katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról* szóló 2008/944/KKBP Közös Álláspontot.

A Hatóság az EU „**Közös haditechnikai terméklista**” (EU CML) alapján végzi engedélyező és ellenőrző tevékenységét, azzal az eltéréssel, hogy a magyar szabályozás (a Korm. rendelet 1. sz. Melléklete, az Engedélyköteles haditechnikai eszközök és szolgáltatások jegyzéke) *további négy fejezettel* egészíti ki a CML 22 fejezetből álló jegyzékét. A magyar szabályozás hatálya alá vonta a **kifejezetten katonai célú felszereléseket, szolgáltatásokat**, továbbá a **kényszerítő- és a bűnfelderítő-**, valamint a **titkosszolgálati eszközöket** is. Az engedélyköteles haditechnikai eszközök és szolgáltatások listáját a Korm. rendelet I. melléklete tartalmazza az alábbiak szerint:

I. fejezet	Sima csövű fegyverek 20 mm-nél kisebb kaliberrel, más kézfegyverek és automata fegyverek 12,7 mm (0,50 hüvelyk/inch) vagy kisebb kaliberrel és tartozékok és a kifejezetten azokhoz tervezett részegységek
II. fejezet	20 mm és ennél nagyobb kaliberű sima csövű fegyverek, más fegyverek és fegyverzetek 12, 7 mm-nél (0, 50 hüvelyk/inch) nagyobb kaliberrel, tűzvetők és tartozékok, és az azokhoz tervezett különleges részegységek
III. fejezet	Lőszeres és mechanikus gyújtószerkezetek, és azok azokhoz tervezett különleges részegységek
IV. fejezet	Bombák, torpedók, nem irányított és irányított rakéták, más robbanó eszközök és töltetek, valamint a hozzájuk tartozó eszközök és részegységek a következő felsorolás szerint, amelyeket kifejezetten katonai felhasználásra terveztek, és kifejezetten azokhoz tervezett alkatrészek
V. fejezet	Tűzvető, és kapcsolódó készülségi és riasztó eszközök, kapcsolódó rendszerek, ellenőrző, illesztő és ellentevékenység berendezései a következők szerint, amelyeket kifejezetten katonai célra terveztek, és a kifejezetten azokhoz tervezett részegységek és szerelvények
VI. fejezet	Szárazföldi járművek és részegységeik
VII. fejezet	Vegyis, vagy biológiai mérgező anyagok, könnygázok, radioaktív anyagok, kapcsolódó berendezések, összetevők, anyagok és technológiák
VIII. fejezet	"Energiahordozó anyagok", és kapcsolódó összetevők
IX. fejezet	Kifejezetten katonai használatra tervezett vízi járművek, különleges tengerészeti berendezések és tartozékok, és azok alkatrészei
X. fejezet	Repülőgép, személyzet nélküli légi-jármű, repülőgép-hajtómű (motor) és repülőgép-részegység, hozzátartozó berendezések és alkatrészek, amelyeket kifejezetten katonai használatra terveztek, vagy módosítottak
XI. fejezet	Kifejezetten katonai célra tervezett elektronikai berendezések, valamint kifejezetten ezekhez tervezett alkatrészek
XII. fejezet	Nagy sebességű, kinetikus energiájú fegyverrendszerek és kapcsolódó eszközök a következők szerint és az azokhoz tervezett különleges részegységek
XIII. fejezet	Páncélozott, vagy védőberendezések és szerkezetek, valamint anyagok
XIV. fejezet	Kifejezetten katonai kiképzési, vagy hadgyakorlat forgatókönyvi szimulációs célú berendezések, gyakorló (szimulátor) berendezések bármilyen tűzfegyver és fegyverzet használata begyakorlására, amelyek az I. vagy II. fejezetek szerint kerülnek engedélyezésre, és kifejezetten azokhoz tervezett elemek / alkatrészek és szerelvények
XV. fejezet	Kifejezetten katonai használatra tervezett képletapogató (képalkotó / imaging), vagy ezeket zavaró berendezések és kifejezetten ezekhez tervezett elemek / alkatrészek
XVI. fejezet	Kovácsolt, sajtolt és más félkész gyártmányok, amelyek felhasználását engedélyezés alá vont termékekben lehet azonosítani az anyagösszetétel, geometriai méret, vagy alkalmazás alapján, és amelyeket kifejezetten az I. – IV., VI., IX., X., XII. vagy XIX. fejezetek alapján engedélyköteles termék részére terveztek
XVII. fejezet	Különböző berendezések, anyagok és könyvtárak (adatbázisok), a következők szerint, és a kifejezetten azokhoz tervezett elemek / alkatrészek / részegységek

XVIII. fejezet	Gyártóberendezések a jelen Jegyzékben felsorolt termékek előállításához/gyártásához
XIX. fejezet	Irányított energiát kibocsátó fegyverrendszerek (DEW), kapcsolódó berendezések, vagy ellentevékenység eszközei, és kísérleti modellek és a kifejezetten azokhoz tervezett fődarabok / részegységek / alkatrészek
XX. fejezet	Kriogén és szupravezető berendezések az alábbiak szerint, valamint kifejezetten hozzájuk tervezett elemek/alkatrészek és szerelvények
XXI. fejezet	„Szoftver”
XXII. fejezet	“Technológia”
XXIII. fejezet	Kifejezetten katonai célú felszerelések
XXIV. fejezet	Kifejezetten katonai célú szolgáltatások
XXV. fejezet	Kényszerítő és bünfelderítő eszközök
XXVI. fejezet	Titkoszolgálati eszközök

A Korm. rendelet meghatározza az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló, 2005. június 27-i 1236/2005/EK tanácsi rendelet (EK rendelet) végrehajtásához szükséges rendelkezéseket. Az EK rendelet III. mellékletében engedélyhez kötött eszközöket (emberek fogva tartására szolgáló bilincsek, önvédelmi célokra szolgáló anyagok, zendülések megfékezésére szolgáló elektromos sokkoló eszközök stb.) a Korm. rendelet XXV. fejezete (kényszerítő és bünfelderítő eszközök) magába foglalja, így ugyanolyan engedélyezési eljárás alá esnek, mint a katonai eszközök. Az EK rendelet azonban az alábbi eszközök exportját és importját tiltja:

- akasztófák, nyaktilók;
- emberek kivégzésére szolgáló villamoszék;
- emberek kivégzésére szolgáló kamrák; automatikus fecskendőrendszerek;
- 10 000 V-ot meghaladó teljesítményű elektromos sokkoló szíjak.

A tilalom nem vonatkozik a múzeumi célra történő végfelhasználásra.

AZ ELBÍRÁLÁS FOLYAMATA

A 2012. január 1-jén hatályba lépett Korm. rendelet alapján a Hatóság az engedélyeket a külpolitikáért felelős miniszter, a külgazdaságért és a Kárpát-medencei gazdasági övezet gazdaságfejlesztéséért felelős miniszter, a rendészetért felelős miniszter, a honvédelemért felelős miniszter, valamint az Alkotmányvédelmi Hivatal, az Információs Hivatal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, az Országos Rendőr-főkapitányság és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vezetője szakértői véleményének kikérésével adja ki.

A Korm. rendelet szerint a haditechnikai külkereskedelemre vonatkozó kérelmet el kell utasítani, ha az:

- ellentétes Magyarország nemzetközileg vállalt kötelezettségeivel,
- ellentétes Magyarország nemzetgazdasági érdekeivel,
- nemzetbiztonsági érdeket sért
- akadályozná vagy ellehetetlenítené a honvédelmi, rendvédelmi, valamint nemzetbiztonsági szervek jogszabályban meghatározott tevékenységének ellátását, vagy
- ellentétes a Korm.rendelet 2. mellékletében meghatározott kritériumokkal.

Korábban említettük, hogy az engedélyezés folyamata több szintű. Amennyiben egy cég, egyéni vállalkozó, vagy költségvetési szerv haditechnikai termékkel kíván külkereskedelmi tevékenységet végezni, meg kell szereznie a vonatkozó haditechnikai külkereskedelmi **tevékenységi engedélyt**. Érvényességi ideje új kérelmező esetén 2 év, hosszabbítás esetén 5 év és nincs relációs megkötés. Továbbá megszűnt az 1 éves cégnyilvántartásba történő bejegyzésre vonatkozó előírás, mint a tevékenységi engedélykérelem benyújtásának feltétele.

Tevékenységi engedély lehet valamennyi termékre, viszonylatra, ügyletre kiterjedő (teljes) vagy csak meghatározott termékre, viszonylatra, ügyletre kiterjedő (részleges). A tevékenységi engedély beszerzéséig a cég haditechnikai eszköz kivitelével, behozatalával, transzferjével, tranzitjával, szolgáltatás nyújtásával

és igénybevételeivel kapcsolatban előkészítő tevékenységet (piackutatás, ajánlattétel, előkészítő tárgyalások stb.) nem végezhet. A regisztráció továbbra is előfeltétele minden további engedélykérelem benyújtásának.

A tevékenységi engedély (kivéve az eseti tevékenységi engedélyt) új, kötelező eleme a **Belső Megfelelési Program, amely**, a vállalkozás megbízhatóságát alátámasztó dokumentum.

Új fogalomként került bevezetésre a **tanúsított vállalat**, amely egyrészt olyan vállalkozás, amely rendelkezik a Hatóság által kiállított tanúsítással, másrészt az Európai Unió más tagállamában letelepedett, az adott tagállam hatósága által tanúsított gyártó. Mivel tanúsított vállalat csak hadiipari gyártási tevékenységet folytató társaság lehet, a tanúsítás feltétele – a haditechnikai külkereskedelmi tevékenységi engedélyen túl – a haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről szóló a 2005. évi CIX. törvény (Httv.) szerinti haditechnikai gyártási tevékenységi engedély. A Hatóság tanúsítást csak Magyarországon letelepedett gazdasági társaságnak, illetve egyéni vállalkozónak adhat. Nem szükséges tanúsítás a hon- és rendvédelmi, rendészeti, továbbá a nemzetbiztonsági szervek részére.

A tanúsítási eljárás során a Hatóság megvizsgálja, hogy a vállalkozás a tevékenysége során maradéktalanul betartotta-e a Httv., valamint a haditechnikai külkereskedelemre vonatkozó előírásokat, ezért a kérelmezőnek legalább 2 éve rendelkeznie kell haditechnikai gyártási, illetve haditechnikai külkereskedelmi tevékenységi engedéllyel. Az eljárás során mérlegelési szempont továbbá, hogy a cég tevékenysége során maradéktalanul betartotta a Belső Megfelelési Programjában foglaltakat.

A tanúsítás a hadiipari gyártási tevékenységével szorosan összefüggő termékekre szólhat. A tanúsítást a Hatóság magyar és angol nyelven adja ki. A Tanúsítás feljogosítja a hazai vállalkozást, a tanúsításában megjelölt haditechnikai eszközök átvételére, amennyiben azokat a saját gyártási tevékenységével összefüggésben használja fel. A tanúsítás legfeljebb 5 évre adható és újra kérelmezhető.

A tanúsított vállalatok listáját a Hatóság feltölti az Európai Bizottság erre a célra létrehozott adatbázisába, amely a CERTIDER elnevezést kapta. Az adatbázis tesztelésében, tulajdonságainak kialakításában Hatóságunk szakértői is aktívan részt vettek. A CERTIDER publikus változatának segítségével bárki lekérdezheti, hogy adott vállalkozás tanúsított vállalkozás-e az Európai Unióban.

2012. január 1-től kizárólag a harmadik országok részére történő kivitelre, szolgáltatásnyújtásra és re-export ügyletekre maradt fenn a tárgyalási engedély megszerzésének kötelezettsége. Tehát már nem szükséges **tárgyalási engedély** az Európai Gazdasági Térségen és Svájcban belüli ügyletek, továbbá harmadik országból történő behozatal esetén, ezen kívül garanciális javításra, bemutatóra, tesztelésre, bevizsgálásra vonatkozó devizamentes, ideiglenes árumozgással járó ügyletek esetén. Érvényességi ideje 12 hónap, amely egy alkalommal, 12 hónappal meghosszabbítható.

A **forgalmi engedély**nek 3 típusa került bevezetésre: általános, globális és egyedi forgalmi engedélyek.

A Hatóság az ellátási biztonság, a tartós ipari és kormányközi együttműködések és az eljárás egyszerűsítése érdekében bizonyos termékkörök beérkezésére (EU) és kiszállítására (EU) **általános forgalmi engedély**ket tehet közzé az Európai Unió területén történő szállítások könnyítésére. Az engedélyezési eljárás ebben az esetben nem kérelemre indul, hanem a honlapon történő közzététel után bármely tevékenységi engedéllyel rendelkező vállalkozás felhasználhatja azokat az alábbi esetekben:

1. hon- és rendvédelmi, rendészeti továbbá nemzetbiztonsági szervek részére történő kiszállítás, vagy beérkezés
2. tanúsított vállalatok (lásd: tanúsítás, tanúsított vállalatok) részére történő kiszállítás vagy beérkezés;
3. garanciális javításra, kiállításra, bemutatóra, tesztelésre, bevizsgálásra vonatkozó devizamentes, ideiglenes árumozgással járó ügyletek

Az engedélytípus visszavonásig érvényes. Az engedélyek honlapunkon történő közzététele 2012. július 1-jével megtörtént. Az engedélyes nem rendelkezik engedéllyel annak fizikai formájában, azonban a szállítmányt kísérő okmányokon fel kell tüntetni az általános forgalmi engedély számát. Az engedélyes felelőssége a végfelhasználás ellenőrzése, ezen kívül naprakész nyilvántartást kell vezetnie a beérkezett

illetve kiszállított termékekről (lásd: adatszolgáltatás, ellenőrzés). A Hatóság részéről az ellenőrzés utólagos.

A Hatóság kérelemre az EGT államokban (az EU tagállamai, Liechtenstein, Norvégia, Izland) vagy Svájcban letelepedett szerződő felek, végfelhasználók esetén, több haditechnikai eszközre vagy szolgáltatásra, tartós termelési, valamint értékesítési kapcsolatra vonatkozó **globális forgalmi engedélyt** adhat ki, mind kiszállítás/kivitel, mind beérkezés/behozatal esetén. Az engedélytípus érvényességi ideje 3 év, és 12 hónappal meghosszabbítható.

Az **egyedi forgalmi engedély** gyakorlatilag megegyezik 2011 végig alkalmazott forgalmi engedéllyel. Kivitel, kiszállítás esetén a kérelemhez csatolni kell az importőr ország beviteli engedélyének másolatát, illetve az ú.n. Nemzetközi Importigazolást (International Import Certificate, IIC)¹¹, valamint a vevő Végfelhasználói Nyilatkozatát (End User Certificate, EUC)¹². A Hatóság export esetén Szállítási Tanúsítványt (Delivery Verification Certificate, DVC¹³) kérhet. A Hatóság a mellékelt dokumentumok alapján vizsgálja a szállítás és a végfelhasználás jogszerűségét. Behozatal, transzfer esetén a belföldi végfelhasználó nyilatkozta szükséges. Az exportőr ország hatóságának igénye esetén a Hatóság IIC-t, EUC-t, vagy DVC-t állíthat ki. Az engedélytípus érvényességi ideje 12 hónap, mely egy alkalommal, 12 hónappal meghosszabbítható. A szállításokról az engedélyes göngyöltett negyedéves adatszolgáltatást küld a Hivatalnak.

A **bróker tevékenységet** a hatályos kormányrendeletek korábban is szabályozták, azonban már nem tárgyalási engedélyt ad ki a Hatóság az egyes brókerügyletekre, hanem brókerengedélyt. Bróker tevékenységnek minősül, ha a bróker egy Európai Unió tagállam és egy harmadik ország, illetve két harmadik ország vállalkozásai, vagy szervezetei között haditechnikai eszköz, illetve szolgáltatás adásvétele céljából végez, ideértve az üzlet megszervezését, a szerződő felek közötti közvetítést, az üzleti lehetőség jelzését a vevő, vagy az eladó részére, valamint a saját jogon történő vételt és eladást feltéve, ha az eszközök fizikailag nem kerülnek a Magyarország területére. Tehát nem minősül engedélyköteles tevékenységnek a két EU tagállam vállalkozásai, illetve egy magyar és egy EU tagállamban letelepedett vállalkozás közötti közvetítói tevékenység. Fontos kiemelni, hogy az engedélyest a brókerengedély birtokában adatszolgáltatási kötelezettség terheli.

Kérelemre **tranzit engedélyt** ad ki a Hatóság, amennyiben a küldő és a fogadó ország is EGT (az EU tagállamai, Liechtenstein, Norvégia, Izland) állam, vagy Svájc. A **tranzit engedélyezés** csak a 160/2011 (VIII.18.) Korm.rendelet 1. sz. Mellékletének alábbi fejezetei esetében maradt fenn: ML1 a)-c), 2 a) és b), 3, 4, 7 a)-f), h) és i), 8. Az engedélytípus érvényességi ideje 3 hónap, és 1 alkalommal, 3 hónappal meghosszabbítható. Amennyiben a küldő és a célország is harmadik ország (ide nem értve Liechtensteint, Norvégiát, Izlandot és Svájcot), az engedélyezés a korábbi gyakorlat szerint történik, tehát valamennyi termékkörre engedély szükséges.

A *tranzitszállítások* esetében ugyanazokat az eljárási szabályokat kell figyelembe venni, mint a kivitelre szóló forgalmi és a bróker engedélyek esetében, az ügyintézési határidő azonban a Korm. rendeletben általános 60 nap helyett 15 nap. A tranzitengedély haditechnikai eszközök, éles lőszer, robbanóanyagok és más veszélyes áruk esetében a tranzitútvonal teljes hosszára (a belépési ponttól a kilépési pontig) fegyveres biztonsági kíséretet írhat elő.

¹¹ Az exportőr ország kérésére a importőr/vevő ország Nemzetközi Importigazolást állít ki, amely az importőr/vevő ország illetékes hatóságának nyilatkozata arról, hogy a importált eszközök, vagy technológiák a megadott értékben kerülnek beszállításra a megjelölt végfelhasználási célból és azok nem kerülnek továbbértékesítésre az importőr ország illetékes hatóságának tudta nélkül. Az IIC 6 hónapig érvényes.

¹² Az exportőr ország kérésére a végfelhasználó, vagy a végfelhasználó országának nyilatkozata, arról hogy a megvett eszközök a végfelhasználó országában a megjelölt céllal kerülnek felhasználásra. Az áru nukleáris, biológiai, illetve vegyi fegyverek fejlesztésére, gyártására és használatára, vagy ilyen fegyverek célba juttatására szolgáló eszköz részeként nem kerül felhasználásra. Tartalmazhat re-export tilalmat, illetve egy nyilatkozatot arról, hogy nem kerül továbbértékesítésre az eredeti exportőr ország hozzájárulása nélkül.

¹³ A vevő/végfelhasználó ország igazolása arról hogy ki/beszállított eszközök a vevő/végfelhasználó ország vámterületére érkezett.

Az EU országok által 1998-ban elfogadott "Fegyverkereskedelmi Magatartási Kódexet" a **Tanács 2008/944/ KKBP Közös Álláspontja (2008. december 8.) a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról** szóló jogi aktus tette kötelezővé minden tagállam számára. A Közös Álláspont nyolc kritériumpontban határozza meg azokat az elveket, amely alapján az illetékes exportellenőrzési hatóságoknak mérlegelni szükséges egy-egy kivitel engedélyezését. Az exportra vonatkozó kérelmek elbírálása során meg kell vizsgálni, hogy

- ✓ a szállítás megfelel-e a nemzetközi egyezmények és non-proliférációs rezsimek előírásainak, nem ellentétes-e az ENSZ, EU, vagy EBESZ által hozott fegyverembargókkal; a tranzakció bármilyen módon hozzájárulhat-e a tömegpusztító fegyver, vagy ilyen fegyvert célba juttató eszköz kifejlesztéséhez;
- ✓ a rendeltetési ország viszonyát a nemzetközi emberi jogi okmányokban megállapított alapelvekhez;
- ✓ milyen a rendeltetési ország fennálló feszültségből, vagy fegyveres konfliktusból fakadó belső helyzete;
- ✓ a szállítás veszélyezteti-e a regionális békét és stabilitást;
- ✓ veszélyezteti-e a szállítás saját baráti és szövetséges országaink biztonságát;
- ✓ milyen a vásárló ország nemzetközi közösséggel szemben tanúsított magatartása, különös tekintettel a terrorizmushoz való viszonyára, a szövetségesi rendszerére és a nemzetközi jog tiszteletben tartására;
- ✓ felmerül-e annak a kockázata, hogy a kiszállított eszköz, vagy technológia eltérítésre vagy továbbértékesítésre kerül;
- ✓ a kiszállítandó katonai eszköz, vagy technológia összhangban van-e a fogadó ország műszaki és gazdasági adottságaival.

Nem szükséges engedély, ha

- haditechnikai eszközt az Országgyűlés vagy a Kormány által jóváhagyott csapatmozgás, továbbá hatályos nemzetközi szerződésben kifejezetten engedélyezett kötelezettségek keretében szállítanak át Magyarország határán,
- a szállítást – kötelezettségei teljesítéséhez – az Európai Unió, a NATO, vagy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség végzi,
- a szállítás katasztrófa vagy egyéb vészhelyzet esetében nyújtott humanitárius segítségnyújtáshoz, vagy adományhoz kapcsolódik, vagy
- haditechnikai eszközt fegyveres testületek közös gyakorlat, bemutató céljából szállítanak át Magyarország határán.

Az engedélyeseket (göngyölített) adatszolgáltatási kötelezettség terheli. Azokat negyedévente szükséges megküldeni (szemben a korábbi havi adatszolgáltatással), a vállalkozás ezen túl naprakész nyilvántartást köteles vezetni haditechnikai külkereskedelmi szállításairól.

A rendeletben előírt feltételek betartását a Hatóság és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogosult ellenőrizni. A Hatóság kérésére a vállalkozás köteles tájékoztatást adni a kivitt, behozott, vagy transzferált termékek végfelhasználóiról és végfelhasználásról. Az ellenőrzések során a vállalkozás biztosítja a Hatóság hozzáférését az ügyletek során keletkezett dokumentumokhoz, a Hatóság azokról másolatot készíthet.

2. A HADIIPARI GYÁRTÁSI ÉS SZOLGÁLTATÁSI TEVÉKENYSÉG ENGEDÉLYEZÉSE

.....

A haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről szóló 2005. évi CIX. törvény (Httv.) értelmében Magyarország területén hadiipari tevékenység végzéséhez engedély szükséges. Az engedélyköteles termékek és szolgáltatások körét a haditechnikai külkereskedelmi

tevékenységgel megegyezően az Engedélyköteles haditechnikai eszközök és szolgáltatások jegyzéke tartalmazza.

AZ ELBÍRÁLÁS FOLYAMATA

Hadiipari tevékenység abban az esetben engedélyezhető, ha

- a tevékenység nem ellentétes Magyarország nemzetközi kötelezettségeivel,
- a kérelmező vagy valamely felelős vezetője rendelkezik a termék gyártásához vagy a szolgáltatás nyújtásához szükséges - külön jogszabályban megjelölt - szakirányú végzettséggel és gyakorlattal,
- a kérelmező rendelkezik olyan székhellyel (telephellyel) és eszközökkel, melyek műszakilag alkalmassá teszik a kérelmezett tevékenység végzésére, azok biztonságtechnikailag alkalmasak a haditechnikai termék biztonságos mozgatására, szállítására, tárolására és őrzésére,
- a kérelmező felelős vezetője rendelkezik a külön jogszabály szerinti nemzetbiztonsági ellenőrzéssel,
- a tevékenységet kérelmező vállalkozás természetes személy tulajdonosa, felelős vezetője és a tervezett gyártáshoz vagy a szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó munkakörben alkalmazottak hatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy megfelelnek a Httv. 5. §-ban meghatározott követelményeknek,
- a kérelmező vállalja, hogy a külön jogszabályban előírt termékekről nyilvántartást vezet, illetve arról adatot szolgáltat.

A Hatóság az engedélyeket a nemzetbiztonsági szolgálatok és a Terrorelhárítási Központ vezetője véleményének kikérésével, az iparügyekért felelős miniszter, a rendészetért felelős miniszter, a honvédelemért felelős miniszter és az országos rendőrfőkapitány egyidejű tájékoztatásával adja ki.

JELÖLÉS, NYILVÁNTARTÁS, ADATSZOLGÁLTATÁS

A haditechnikai termékek jelöléséről, valamint a haditechnikai termékek és szolgáltatások nyilvántartásáról szóló 32/2007. (III. 19.) GKM rendelet értelmében a haditechnikai termékeket jelölni kell, valamint a gyártott vagy beérkezett, behozott termékről nyilvántartást kell vezetni. A vezetett nyilvántartásból évente adatot kell szolgáltatni a Hatóság részére. Az előírások célja, hogy Magyarország területén gyártott, illetve beérkezett vagy behozott haditechnikai termék nyomon követhető legyen.

Így az adott eszköz:

- a jelölés révén egyedileg azonosítható,
- a nyilvántartás alapján a sorsa folyamatosan, visszamenőlegesen is megállapítható,
- az adatszolgáltatás alapján az egyes termékfajták mennyiségéről és azok birtokosáról a Hatóságnál információ keletkezik.

3. A KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK KÜLKERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉSE

.....

A kettős felhasználású termékek exportjának ellenőrzése az Európai Unió Közös Kereskedelem Politikája alá tartozik, bár lényegesen érinti a Közös Kül- és Biztonságpolitikát is. A területet a kettős felhasználású termékek kivitelére, transzferjére, bróker-tevékenységére és tranzitjára vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló **428/2009/EK tanácsi rendelet** (a továbbiakban: tanácsi rendelet) szabályozza, amely közvetlenül hatályos és alkalmazandó. A tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében az I. mellékletében felsorolt termékek kivitele engedélyköteles. Az uniós termékellenőrzési lista egységes szerkezetbe foglalja a négy meghatározó exportellenőrzési rezsím (WA, NSG, AG, MTCR), illetve a Vegyifegyver Tilalmi Egyezmény által ellenőrzött termékek ellenőrzési listáját és több mint 2000 terméket tartalmaz:

0. kategória: Nukleáris anyagok, létesítmények és berendezések

1. kategória: Különleges anyagok és kapcsolódó berendezések

2. kategória: Anyagfeldolgozás
3. kategória: Elektronika
4. kategória: Számítógépek
5. kategória: Távközlés és információbiztonság
6. kategória: Szenzorok és lézerek
7. kategória: Navigáció és repülési elektronika
8. kategória: Hajózás
9. kategória: Légtér és hajtórendszerek

A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 320/2010. (XII.27.) Kormány rendelet a Hivatalt jelöli meg külkereskedelmi államigazgatási hatóságként. A jogszabály alapján a Hatóság feladatkörében – többek között – eljár a kettős felhasználású termékek export-, transzfer-, brókerügyleti és tranzitengedélyeivel kapcsolatos ügyekben, és kiadja a kettős felhasználású termékek behozatalára vonatkozó Nemzetközi Importigazolást, lefolytatja a nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos konzultációkat, ellátja a nemzetközi egyezmények hazai végrehajtásából adódó feladatokat, továbbá eljár a nemzetközi kereskedelmi szankciókban elrendelt, nem kettős felhasználású termékek exportengedélyezésével kapcsolatos ügyekben is. A Hivatal keretein belül az exportellenőrzési tevékenységért a **Haditechnikai és Exportellenőrzési Hatóság, Exportellenőrzési Osztálya** a felelős szervezet.

A kettős felhasználású termékek külkereskedelmi forgalmának engedélyezését az uniós rendelet mellett a **13/2011. (II.22.) Korm. rendelet szabályozza**. Meghatározza az egyedi exportengedély, a globális exportengedély, a nemzeti általános exportengedély, a brókerügyleti engedély, az Európai Unión belüli transzfer – és hazánkon áthaladó tranzit szállítások engedélyezésének feltételeit is.

A 13/2011. (II. 22.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó tevékenységet csak az a jogi, vagy természetes személy végezhet, akit Hatóság **nyilvántartásba vett**. A naprakész nyilvántartás a honlapon is megtalálható. Export tevékenység esetén a kérelemhez be kell nyújtani a vállalat ún. Belső Ellenőrzési Programját. A Belső Ellenőrzési Programnak szabályoznia kell a rendeletek hatálya alá tartozó tevékenységben részt vevő személyek feladatkörét és felelősségét, a szervezeten belüli nyilvántartást, a kockázatelemzés módszereit, az előírások betartásának rendjét és rendelkeznie kell a jogsértés következményeinek felszámolásáról.

A nyilvántartásba vett cégek exporttevékenysége az alábbi kiviteli engedély típusok alapján történhet:

- Uniós Általános Exportengedélyek
- Egyedi Exportengedély
- Globális Exportengedély.

A tanácsi rendelet II.a.-II.f mellékletében szereplő feltételek teljesülése esetén, az exportőrök ú.n. **Uniós Általános Exportengedély** alapján szállíthatnak. Abban az esetben, ha a kettős felhasználású termékek – ide nem értve a II.g mellékletben felsoroltakat – exportjának célországa Ausztrália, Kanada, Japán, Új-Zéland, Norvégia, Svájc (ideértve Liechtensteint), vagy az Amerikai Egyesült Államok, az EU001. számú Uniós Általános Exportengedély alkalmazható. Az Uniós Általános Engedélyek alapján történt szállításokról, az exportőr évi kétszer jelentést küld a Hatóságnak.

Kettős felhasználású termék kiviteléhez egy címzettre és egy végfelhasználóra **Egyedi Exportengedély** adható, amely egy évig érvényes. Az engedély a lejártá előtt legalább harminc nappal benyújtott hosszabbítás iránti kérelem alapján egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható. A kérelemhez csatolni

kell a hiteles Végfelhasználói Nyilatkozatot, amely tartalmazza többek között a címzett/végfelhasználó részletes adatait, a termék felhasználásának egyértelmű meghatározását és a címzett/végfelhasználó kötelezettségvállalását, hogy az importált eszközök nem kerülnek eltérítésre, nem kerülnek reexportálásra.

Kettős felhasználású termékek kiviteléhez egy exportőrre és egy vagy több meghatározott rendeltetési országra, végfelhasználóra hatályos **Globális Exportengedély** adható ki. Kérelmet legalább egyéves exportellenőrzési gyakorlattal és a Globális Exportengedély használatát is szabályozó Belső Ellenőrzés Programmal rendelkező exportőr nyújthat be. A Globális Exportengedély legfeljebb három évre adható. Az exportőr évi kétszer jelentést küld a Hatóságnak.

A 428/2009/EK tanácsi rendelet I. mellékletében **fel nem sorolt kettős felhasználású termékek** kivitele is engedélyköteles, amennyiben a Hatóság az exportőr tudomására hozza, illetve az exportőrnek tudomása van, vagy joggal feltételezi,

- hogy a szóban forgó terméket részben, vagy egészben vegyi, biológiai, nukleáris fegyverek, illetve célba juttatásukra alkalmas eszközök fejlesztésére, gyártására, karbantartására raktározásával kapcsolatban kívánják felhasználni;
- hogy a beszerző ország, vagy rendeltetési ország fegyverembargó hatálya alá esik, miközben a tervezett végfelhasználás katonai jellegű;
- hogy a szóban forgó terméket részben, vagy egészben olyan katonai berendezés, termék alkatrészeként, részegységeként kívánják felhasználni, amelyet korábban az engedélyezésre vonatkozó szabályok megsértésével szállítottak ki;

Az ún. „**catch-all**” intézkedés esetén a Hatóság – az érintett társhatóságokkal egyeztetve – az ügy összes körülményének figyelembevételével dönt az ügyletben érintett termék ellenőrzés alá vonásáról, illetve – az engedélyezési eljárás lefolytatását követően – az engedély kiadásáról vagy elutasításáról. Az ügyfelek állásfoglalást kérhetnek a Hatóságtól arra vonatkozóan, hogy egy adott ügylet engedélyköteles-e vagy sem.

A Hatóság az exportengedélyeket a külpolitikáért felelős miniszter állásfoglalása alapján és - a kérelem tárgyától függően - a gazdaságfejlesztésért, rendészetért, a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Információs Hivatal, az Alkotmányvédelmi hivatal, az Országos Atomenergia Hivatal, a Katona Nemzetbiztonsági Szolgálat és Nemzetbiztonsági Szakszolgálat véleményének kikérésével adja ki. A nukleáris, illetve nukleáris kettős felhasználású termékekre vonatkozó exportengedélyeket és a Nemzetközi Importigazolásokat minden esetben az Országos Atomenergia Hivatal szakhatósági döntése alapján adja ki.

A nukleáris termékek esetén a nukleáris és nukleáris kettős felhasználású termékek nemzetközi forgalmára külön szabályozás vonatkozik, amit a 144/2011. (VII.27.) Korm. rendelet tartalmaz.

A kettős felhasználású termékek behozatala nem engedélyköteles, azonban az Európai Unió vámterületén kívülről a tanácsi rendelet I. mellékletének 0. kategóriájában szereplő nukleáris termékek és a Vegyifegyver Tilalmi Egyezmény I. mellékletének hatálya alá tartozó termékek csak **Nemzetközi Importigazolás** birtokában hozhatók be Magyarországra. Ezekben az esetekben kívül a Hatóság kérelemre kiadhat Nemzetközi Importigazolást, ha azt az exportőr szerinti ország hatósága igényli.

Bár a kettős felhasználású termékek számára is biztosított a termékek szabad áramlása az Unió vámterületén belül, kivételt képez ez alól a tanácsi rendelet **IV. mellékletében** felsorolt – különösen érzékenynek tekintett – termékek **transzferje**, amely szintén **engedélyköteles**.

Kettős felhasználású termékek *áthaladása*, **tranzitja** is engedélyezés alá vonható, vagy megtiltható, ha a hatóságok tudomására jut, hogy az átszállított termékeket részben vagy egészben vegyi, biológiai,

nukleáris fegyverek fejlesztésével, gyártásával, karbantartásával, vagy az ilyen fegyverek célba juttatására alkalmas hordozó rakéták fejlesztésével, gyártásával, karbantartásával, raktározásával kapcsolatosan kívánják felhasználni.

Bizonyos esetekben a kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos **bróker tevékenység** is engedélyhez köthető. Brókertevékenységnek minősülnek az alábbiak:

- olyan ügylet tárgyalása vagy intézése, amelyek célja kettős felhasználású termékek vétele, értékesítése vagy szállítása egy harmadik országból egy másik harmadik országba, vagy
- harmadik országban található kettős felhasználású termékek értékesítése vagy vétele egy másik harmadik országba történő transzfer céljából.

A kérelmek elbírálása során a Hatóság az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

- ✓ kötelezettségek és vállalások, amelyeket a vonatkozó nemzetközi non-proliférációs rezsimek és exportellenőrzési megállapodások részeseként, vagy a vonatkozó nemzetközi szerződések megerősítésével a tagállamok mindegyike elfogadott;
- ✓ az EU Tanács határozata, vagy közös álláspontja, az EBESZ döntése, vagy az ENSZ BT kötelező határozata alapján elrendelt szankciókból eredő kötelezettségek;
- ✓ a 2008/944/KKBP tanácsi közös álláspontban foglalt kritériumok (Ld.: 15. o.);
- ✓ tervezett végfelhasználással és az engedélyezett végfelhasználástól történő eltérítés kockázatával kapcsolatos megfontolások;
- ✓ az exportőr, vagy partnere megsértette a vonatkozó jogszabályokat;
- ✓ a tevékenység veszélyezteti Magyarország kül- és biztonságpolitikai, vagy nemzetbiztonsági érdekeit;
- ✓ az exportőr a Belső Ellenőrzés Programját megfelelően működteti.

4. NEMZETKÖZI SZANKCIÓK VÉGREHAJTÁSA

A nemzetközi szankcióban elrendelt külkereskedelmi korlátozás alá eső termék kiviteléhez engedély szükséges. Ezek a nemzetközi kereskedelmet korlátozó intézkedések ENSZ BT határozatokon, illetve EU szankciókon (rendeleteken) alapulnak. Az egyre komplexebb kereskedelmi szankciók miatt a Hatóság megkeresésre ellenőrzi a tervezett kiviteli ügyleteket, és állásfoglalások formájában dönt azok szankciós érintettségéről. Ezzel elősegíti az ügyfelek döntéseit, egyben igazolva azokat más hatóságok és szervezetek eljárásai, intézkedései előtt. Az engedély 6 hónapig hatályos. A Hatóság a kérelmet elutasítja, ha nemzetközi szankció a termék kivitelét tiltja, vagy az előző pontban írt feltételek bármelyikét sértené az ügylet.

5. A BIOLÓGIAI ÉS TOXIN FEGYVER TILALMI EGYEZMÉNY ÉS A VEGYIFEGYVER TILALMI EGYEZMÉNY HAZAI VÉGREHAJTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK

.....

Az Exportellenőrzési Osztály látja el fentiek mellett a Biológiai és Toxin Fegyver Tilalmi Egyezmény és a Vegyifegyver Tilalmi Egyezmény hazai végrehajtásával kapcsolatos tevékenységeket.

A bakteriológiai (biológiai) és toxin-fegyverek kifejlesztésének, előállításának és tárolásának megtiltásáról és e fegyverek megsemmisítéséről szóló, az ENSZ XXVI. ülészakán, 1971. december 10-én elfogadott egyezmény kihirdetése Magyarországon az 1975. évi 11. törvényerejű rendelettel, 1975 történt meg. A végrehajtásra vonatkozó jogszabály 2013. január 30-án került kihirdetésre. Ez a 21/2013.

Korm. rendelet, amely szabályozza az Egyezményből eredő nyilatkozattételi kötelezettségek és az erre vonatkozó hatósági ellenőrzés rendjét.

Ennek keretében az érintett szervezetek (gyártók, kutató-, és egyéb laboratóriumok, egyetemi tanszékek) 2013-ban első alkalommal tettek formális bejelentést az Exportellenőrzési Osztály felé az általuk előállított, tárolt, vagy átadott-átvett mikrobiológiai-, vagy egyéb listán szereplő biológiai anyagaikról és a hozzájuk kapcsolódó technológiai-műszaki szolgáltatásokról. A beérkezett nyilatkozatokat az Osztály munkatársai a bejelentést tevő szervezetek helyszíni ellenőrzésével igazolták, és egyben tájékoztak az ott folyó – az Egyezmény szempontjából releváns - tevékenységekről, kutatásokról; továbbá felvilágosítást adtak az Egyezmény szerepéről, működéséről, illetve a bejelentésekkel kapcsolatos gyakorlati kérdésekről is.

Fontos hangsúlyozni, hogy a végrehajtási szabályozás hiánya ellenére az Egyezményből hazánkra háruló kötelezettségek teljesítése a korábbi években is megvalósult. Ilyenek az Egyezmény, illetve az Egyezmény Részleges Államai által – az Egyezményvel kapcsolatos rendszeres felülvizsgálati konferenciákon - elfogadott döntések, amelyek közvetlenül a Részleges Államokra nézve fogalmazzák meg kötelezettségeket, például az éves nemzeti bizalomerősítő jelentések összeállításának kötelmét.

Az Exportellenőrzési Osztály 2013-ban is összeállította (a beérkezett jelentések, valamint az érintett társszervek bevonásával) az évente benyújtandó nemzeti bizalomerősítő jelentését, amelyet a Külgazdasági és Külügyminisztérium közvetítésével juttatott el az ENSZ leszerelési ügyekkel foglalkozó genfi irodájába.

A vegyifegyverek kifejlesztésének, gyártásának, felhalmozásának és használatának tilalmáról, valamint megsemmisítéséről szóló egyezményt Magyarországon az 1997. évi CIV. törvény hirdette ki, míg a végrehajtás a 212/1998. (XII. 24.) Korm. rendeletben került szabályozásra. Ezen jogszabályok alapján Hatóság feladata a Vegyifegyver Tilalmi Egyezmény nemzeti végrehajtásának felügyelete, illetve az ezzel kapcsolatos feladatok koordinációja, valamint a Korm. rendeletben foglalt előírások betartásának ellenőrzése.

2013-ban az Osztály - a hazai vegyipari cégek nyilatkozatai alapján - az Egyezmény előírásainak megfelelően két alkalommal készített jelentést a hazánkban folytatott ellenőrzött vegyipari tevékenységről. A hágai székhelyű Vegyifegyver Tilalmi Szervezet az Egyezmény alapján jogosult alkalomszerűen ellenőrizni a Részleges Államok által megküldött jelentések valódiságát. Ebből a célból 2013-ban egy alkalommal érkezett nemzetközi ellenőri csoport Magyarországra, és összesen két vegyipari cégnél tartottak ellenőrzést. Az Egyezmény előírásainak megfelelően az ilyen ellenőrzések hazai szervezése, lebonyolításának elősegítése, valamint az ellenőrzés során az ellenőrzött fél jogainak képviselete a Nemzeti Hatóság feladatát képezi. Az ellenőrzésekről készített jelentéseikben a nemzetközi ellenőri csoport megállapította, hogy az Exportellenőrzési Osztály által készített nemzeti jelentések minden esetben helytállóak voltak és teljesítették az Egyezmény által előírt kötelezettségeket. Kiemelték továbbá az Exportellenőrzési Osztály munkatársainak felkészültségét és magas szintű együttműködését.

Az Exportellenőrzési Osztály – hasonlóan a korábbi évekhez – az érintett hazai társszervek közreműködésével összeállította az Egyezmény X. cikkére szerinti, Nemzeti Védelmi Programról szóló jelentését, amelyet továbbított a Vegyifegyver Tilalmi Szervezetnek. A jelentés egyfajta bizalomerősítő intézkedés az Egyezmény Részleges Államai között, megosztva azok vegyifegyverek elleni védelmi intézkedéseit.

2013. szeptemberében az Exportellenőrzési Osztály a Vegyifegyver Tilalmi Szervezet Kelet-Európai Csoport Részleges Államainak részvételével rendezett szemináriumot Budapesten az Egyezmény XI. Cikkének végrehajtásáról, valamint a regionális együttműködés lehetőségeiről a Szervezet Technikai Titkárságának támogatásával. Az Egyezmény XI. Cikkének célja a gazdasági és technológiai együttműködés és fejlődés elősegítése, a kémia tudomány eredményeinek békés célú felhasználásának

támogatása. A szóban forgó cikkely ugyan jelenleg nem tartozik az Szervezet legfőbb prioritásai közé, de a jövőben mind nagyobb szerepet fog kapni az Egyezmény ezen területe is, ami várhatóan az Egyezmény nemzeti végrehajtására – így az Osztály tevékenységére is kihatással lesz.

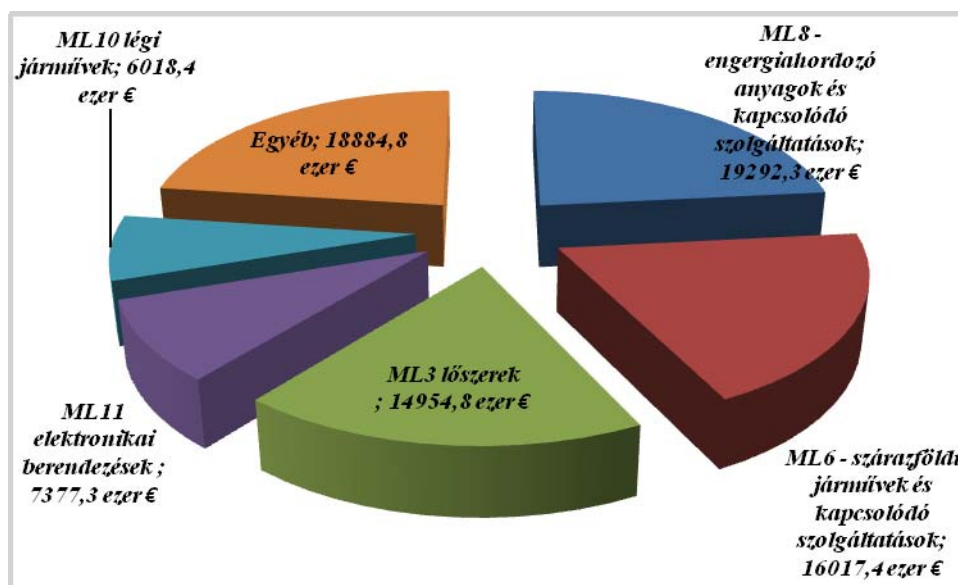
A fenti egyezményekkel kapcsolatos kötelezettségek ellátása szervesen összefügg az exportellenőrzési tevékenységgel, mivel az említett leszerelési és non-proliferációs egyezmények által ellenőrzött termékek megtalálhatók más exportellenőrzési rezsimek terméklistán, ezáltal az összes exportellenőrzési rezsimek listáit egyesítő és közvetlenül végrehajtandó uniós exportellenőrzési listán is (lásd tanácsi rendelet I. sz. melléklete). Az eltérő szabályozások harmonizációja, az rezsimek listáinak módosításából eredő változások nyomon követése és beépítése a hazai gyakorlatba ugyancsak az Exportellenőrzési Osztály feladata, amelyet olyan módon kell elérnie, hogy az a gazdálkodóknak minél kisebb adminisztrációs terhet jelentsen.

1. JELENTÉS A HAZAI CÉGEK 2013. ÉVI HADITECHNIKAI ÉS KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK KÜLKERESKEDELMI FORGALMÁRÓL, VALAMINT A HADIIPARI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2013. során 194 vállalkozás rendelkezett haditechnikai külkereskedelmi tevékenységi engedéllyel (regisztrációval) és 493 hadiipari tevékenységi engedéllyel.

Az engedélyezés körébe tartozó **gyártás és szolgáltatás** együttes értéke **2013-ban 82,5 millió €-t (24,8 milliárd forintot)** tett ki, amely 17 %-kal több, mint 2012-ben (lásd I. ábra). A védelmi ipari termékek értékesítésében és fejlesztésében foglalkoztatottak létszáma a 2013. év során 1 777 fő¹⁴, ez 51 dolgozóval több, mint korábban.

A HADIIPARI TEVÉKENYSÉG ÉRTÉKE FŐBB TERMÉKCSOPORTONKÉNT 2013-BAN (MILLIÓ FORINT)

I. ÁBRA

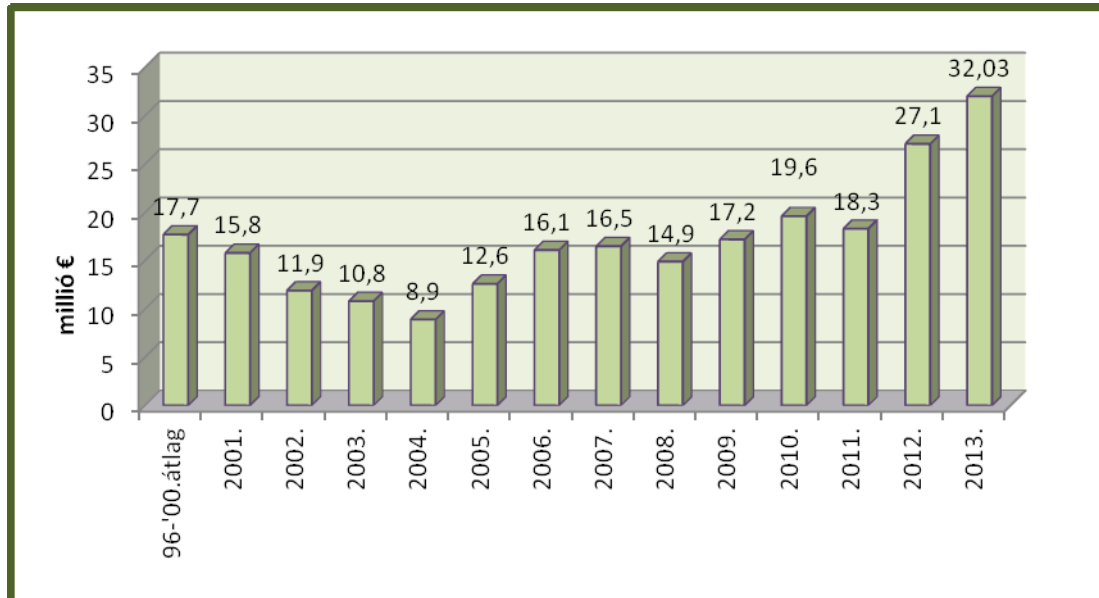
Hazai gyártásból a Magyar Honvédség elsősorban energiahordozó anyagokat, szárazföldi járműveket, felépítményeket és tartozékokat, lőszeret, pirotechnikai termékeket, kommunikáció- és híradástechnikai berendezéseket, szoftvereket, speciális biztonsági rendszereket, vegyi mentesítő- és védő-készleteket, sugárszintmérőket, áramellátó berendezéseket, valamint ruházati- és védőfelszereléseket szerzett be. Jelentős volt továbbá a hatástalanítási szolgáltatás megrendelése.

A rendvédelmi szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok hazai beszerzései elektronikai rendszerek fejlesztésére/javítására, lövészfegyverek lőszerre, pirotechnikai eszközökre, szoftverekre, híradó eszközökre, ruházati és védőfelszerelésekre, kényszerítő-, valamint titkosszolgálati eszközökre terjedtek ki.

¹⁴ Forrás: engedélyesek adatszolgáltatása

A hazai kivitel és kiszállítás értéke 2013-ban **32,03 millió €** (9,6 milliárd Forint) volt (lásd II. ábra), a megelőző évhez viszonyítva **18,2 %-kal nőtt**.

AZ EXPORT ALAKULÁSA 1996. ÉS 2013. KÖZÖTT (MILLIÓ €)

II. ÁBRA

Hatóságunk az ellátás biztonsága, valamint tartós ipari és kormányközi együttműködések előmozdítása érdekében meghatározott haditechnikai eszközök beérkezésére, kiszállítására, továbbá szolgáltatások igénybevételére és nyújtására összesen **3 db** kiszállításra vonatkozó általános forgalmi engedélyt tett közzé a hónapján 2012. július 1-jével, az alábbi esetekre vonatkozóan:

- a) hon- és rendvédelmi, rendészeti, továbbá nemzetbiztonsági szervek részére történő kiszállítás, beérkezés,
- b) tanúsított vállalatok részére történő kiszállítás, beérkezés,
- c) garanciális javításra, kiállításra, bemutatóra, tesztelésre, bevizsgálásra vonatkozó devizamentes, ideiglenes árumozgással járó kiszállítás, beérkezés.

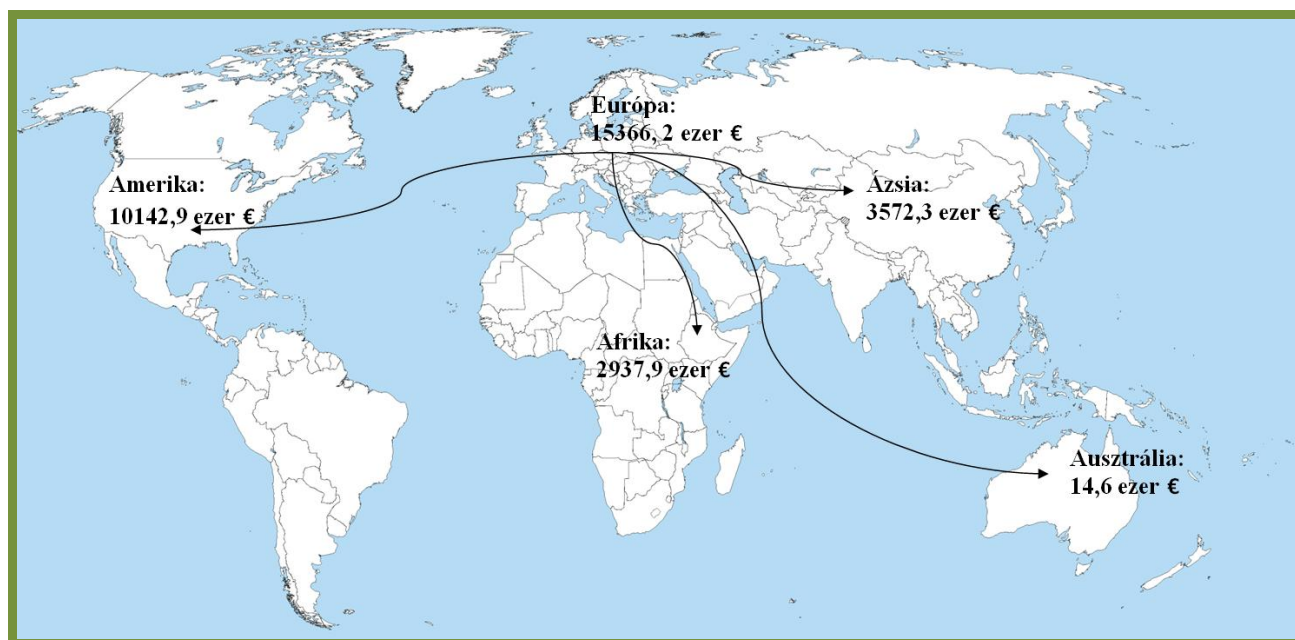
A Hatóság 2013-ban **17 db kivitelre vonatkozó globális forgalmi engedélyt** adott ki, amelyeket elsősorban a vadászboltok ellátására szakosodott külkereskedők vették igénybe.

Az **egyedi forgalmi engedély** megegyezik a korábbi forgalmi engedéllyel. 2013-ban a Hatóság elé mindösszesen 251 db kivitelre vonatkozó egyedi forgalmi engedély iránti kérelem került.

A Hatóság 2013-ban nem adott ki **258/2012/EU rendelet szerinti kiviteli engedélyt**.

Tárgyévben Hatóságunk **4 darab brókerengedélyt** adott ki, s 3 darab engedélykérelmet utasított el. A kiadott bróker engedélyek közül 2 ügylet a fogadó országok belső helyzete miatt nem teljesült, a további 2 teljesült ügylet alapján **az éves magyar bróker forgalom 2013-ban 1092 ezer € volt**.

A MAGYAR EXPORT FÖLDRAJZI MEGOSZLÁSA 2013-BAN¹⁵

Földrész	2012	2013
<i>Ausztrália</i>	0 %	0,05%
<i>Amerika</i>	17,69%	31,66%
<i>Európa</i>	51,29%	47,97%
<i>Afrika</i>	1,07%	9,17%
<i>Ázsia</i>	29,95%	11,15%

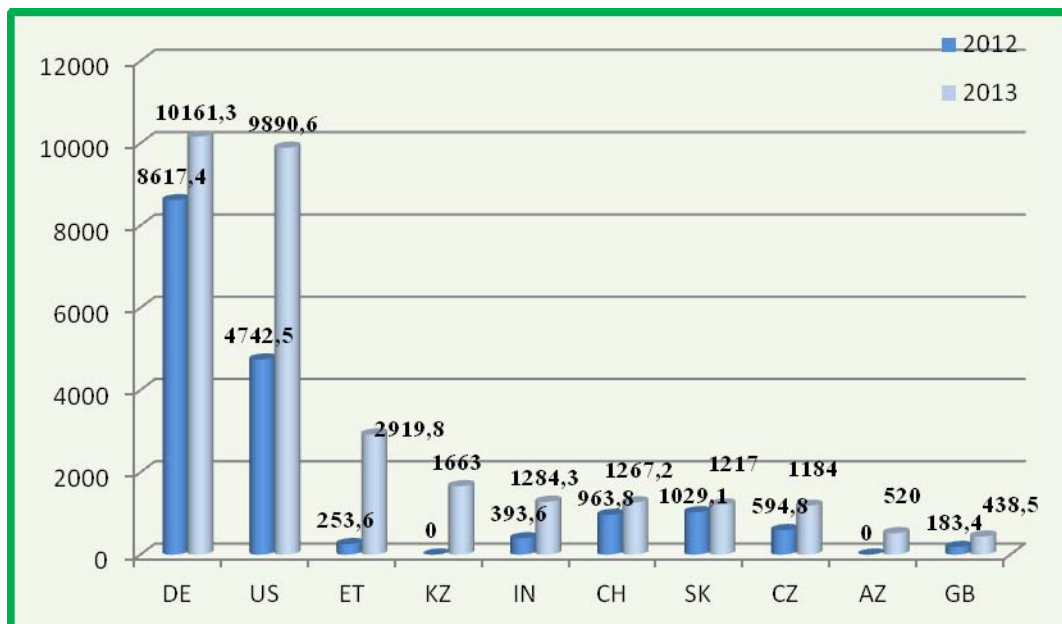
III. ÁBRA

Exportunk 36 országba irányult. A fókuszban jellemzően továbbra is az **európai országok** állnak, azonban ezen szállítások **aránya kis mértékben – 3,32 %-kal - csökkent** az előző évhez képest. A többi világrész tekintetében átrendeződés figyelhető meg. Az **amerikai kontinensre** történő export értékben és aránya mintegy megduplázódott az előző évhez viszonyítva. Eközben az **Ázsiába** irányuló exportunk értéke kevesebb, mint felére, aránya pedig mintegy harmadára esett vissza. Mindazonáltal az erre a kontinensre irányuló export értéke szinte kizárólag magyar gyártású termékek értékesítéséből áll, míg 2012-ben az ázsiai export legnagyobb része re-export ügyletből fakadt. Az **Afrikába** irányuló export viszont jelentősen **nőtt**, s új célkontinensként jelent meg Ausztrália.

AZ EXPORT CÉLORSZÁGOK SZERINTI MEGOSZLÁSA (EZER €)

¹⁵

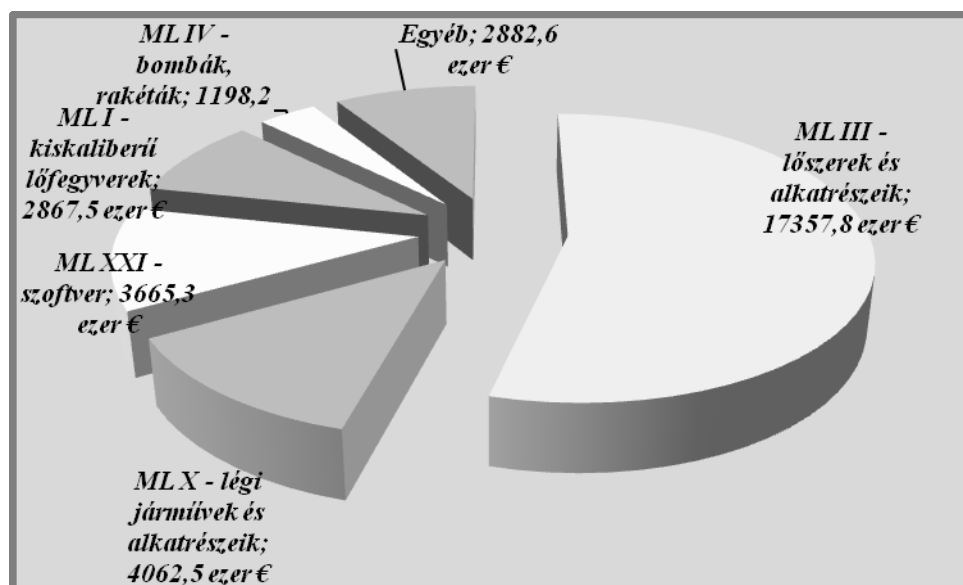
Egyes viszonylatokba csak devizamentes kivitel (és behozatal) történt. Ezek a békefenntartó missziókban résztvevő magyar alakulatok részére, vagy kiállításokra ki- és visszavitt haditechnikai eszközök szállításai voltak. Ezen devizamentes árumozgásokra vonatkozó adatokat a táblázatok és a mellékletek *nem* jelenítik meg.

IV. ÁBRA

A részletes kiviteli adatokat a 2. sz melléklet tartalmazza ország szerinti megoszlásban. Az export 82,2 %-a gyártásból, 15,3 %-a hadrendből kivont eszközök értékesítéséből és 2,5 %-a re-exportból, illetve bróker tevékenységből származott.

A 2013. ÉVI HADITECHNIKAI EXPORT FORGALOM ML FEJEZETEK SZERINTI BONTÁSBAN

V. ÁBRA

A cégek a hazai termékek közül elsősorban kiskaliberű löfegyvereket, kiskaliberű lőszereseket, helikoptereket és alkatrészeit, szoftvereket, bombákat és rakétákat, valamint tűzvezető rendszereket értékesítettek külfiacon (lásd V. ábra).

Hatóságunk 2012. július 1-jével **általános forgalmi engedélyt** tett közzé honlapján, összesen **3 db** beérkezésre vonatkozó engedélyt az alábbi esetekre vonatkozóan:

- hon- és rendvédelmi, rendészeti, továbbá nemzetbiztonsági szervek részére történő kiszállítás, beérkezés,
- tanúsított vállalatok részére történő kiszállítás, beérkezés,

c) garanciális javításra, kiállításra, bemutatóra, tesztelésre, bevizsgálásra vonatkozó devizamentes, ideiglenes árumozgással járó kiszállítás, beérkezés.

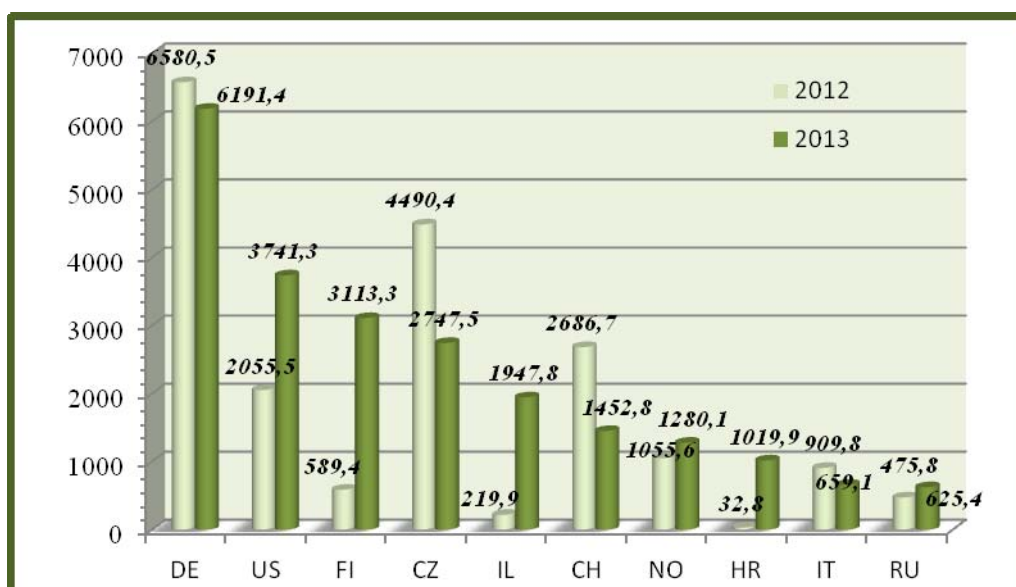
Az általános forgalmi engedélyeket elsősorban a HM beszerzéssel foglalkozó hivatala vette igénybe, illetve más vállalkozások devizamentes, ideiglenes árumozgással járó ügyletek esetén.

A Hatóság 2013-ban **38 db globális forgalmi beérkezésre vonatkozó engedélyt** adott ki, ezt elsősorban a vadászboltok ellátására szakosodott külkereskedők vették igénybe. A tárgyév során 2 db globális forgalmi import engedélyt vont vissza Hatóság.

Az **egyedi forgalmi engedély** megegyezik a korábbi forgalmi engedéllyel. 2013-ban a Hatóság elé mindösszesen **369 db** behozatalra vonatkozó egyedi forgalmi engedély iránti kérelem került.

A **magyar import** értéke 2013-ben 25,9 millió € (7,8 milliárd forint) volt, tehát **7 %-kal nőtt** a tárgyévet megelőző évhez képest. A **spec. polgári** (vadász- és sportfegyverek, valamint alkatrészeik és lőszerük) eszközök behozatalának értéke 4,6 millió €, azaz a teljes import **17,8 %-át** tette ki.

A 2013. ÉVI MAGYAR HADITECHNIKAI IMPORT FÖLDRAJZI MEGOSZLÁSA A LEGNAGYOBB PARTNEREKET KIEMELVE (EZER €)

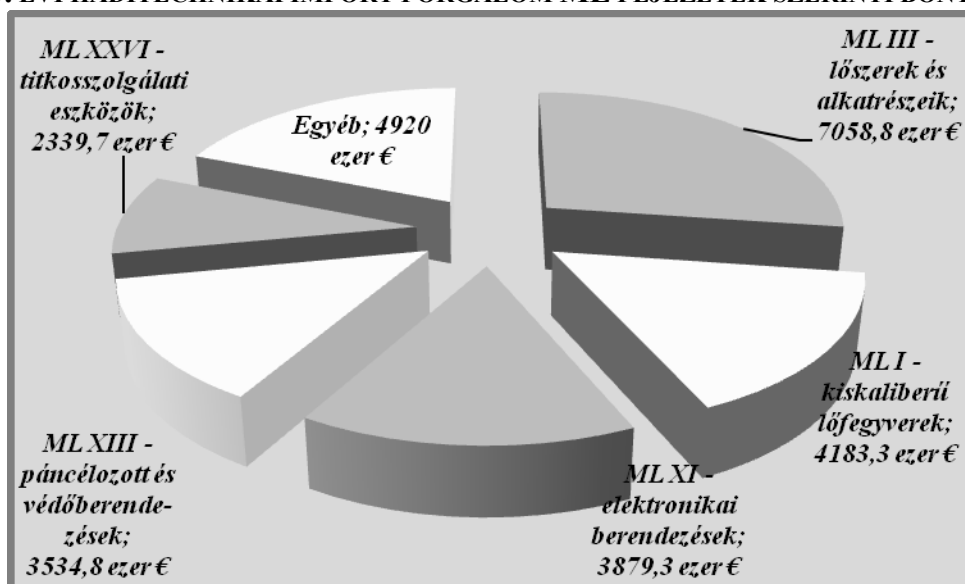

VI. ÁBRA

A behozatalra vonatkozó részletes adatokat ország szerinti megoszlásban a 3. sz. melléklet tartalmazza.

Az importált eszközök és szolgáltatások tekintetében továbbra is az állami beszerzések képviselik az import nagy részét és ennek aránya (46,4 %) jelentősen nőtt a korábbi évekhez viszonyítva. Ezzel szemben a gyártó cégek alapanyag importja nagy mértékben (14,5%-kal) csökkent a megelőző évhez képest, azonban ezzel együtt növelni tudták exportjukat. A re-export értéke és aránya a megelőző évhez viszonyítva csökkent, s így a korábbi évekhez hasonló szintre esett vissza.

A 2013. ÉVI HADITECHNIKAI IMPORT FORGALOM ML FEJEZETEK SZERINTI BONTÁSBAN:

VII. ÁBRA

Továbbra is magas az *elektronikai eszközök* (ML 11) aránya, értéke mintegy megduplázódott az előző évhez képest, amely a Honvédség rádiótechnika beszerzéséből adódik. Kiemelkedő továbbá a titkosszolgálati eszközök beszerzése (ML 26), és továbbra is jelentős arányt képviselnek a *kiskaliberű kézfegyverek* (ML 1), valamint *löszerek, löszeralkatrészek* (ML 3), amelyek egyrészt a sport- és vadászboltok, kis- és nagykereskedők raktáraiba, másrészt a *RUAG Zrt.* gyártósoraira kerültek löszeralkatrészként. A páncélozott és védőberendezések (ML 13) importja a rendvédelmi szervek lövedék-, ütés- és vágásálló eszközbeszerzéseinek köszönhetően növekedett több, mint háromszorosára 2012-höz képest.

2013-ban a haditechnikai külkereskedelmi forgalom (export + import) 57,93 millió €-t (17,4 milliárd Forint) tett ki. A haditechnikai külkereskedelmi mérleg 6118 ezer € (1835,4 millió forint) aktívumot mutat.

Tárgyévben **90 cég vett részt a külkereskedelmi forgalom lebonyolításában**, vagyis a külkereskedelmi tevékenységi engedéllyel rendelkező cégek 46,4 %-a.

Az EU 2013. során módosította, **megújította, illetve szigorította** a *Fehéroroszországgal, Burmával, Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, Libiával, Szíriával és Szomáliával szembeni szankcióját*, ezen kívül az ENSZ új korlátozást fogadott el a *Közép-Afrikai Köztársasággal* szemben. A tárgyévben hatályos fegyverembargók listáját az *1. sz. melléklet* tartalmazza.

Ezen kívül az Európai Unió Külügyek Tanácsa 2013. augusztus 21-én Tanácsi Következtetéseket fogadott el, amely 8. pontjában az *Egyiptom* relációba kiadott belső elnyomásra használható eszközök exportjára vonatkozó engedélyek felfüggesztését, illetve a haditechnikai eszközökre vonatkozó export engedélyek felülvizsgálatát írta elő.

Az ENSZ Közgyűlése 2013. április 2-án – a márciusi diplomáciai konferenciát követően – túlnyomó többséggel elfogadta a Fegyverkereskedelmi Szerződésről szóló határozatot, melynek Magyarország is társszerzője volt. Magyarország a dokumentumot 2013. június 3-án írta alá. *A Fegyverkereskedelmi Szerződés kihirdetéséről szóló 2014. évi V. törvényt végül 2014. február 11-én hirdették ki.* A törvény a kihirdetést követő napon lépett hatályba.

2. A KETTŐS FELHASZNÁLÁSÚ TERMÉKEK KÜLKERESKEDELME 2013-BAN

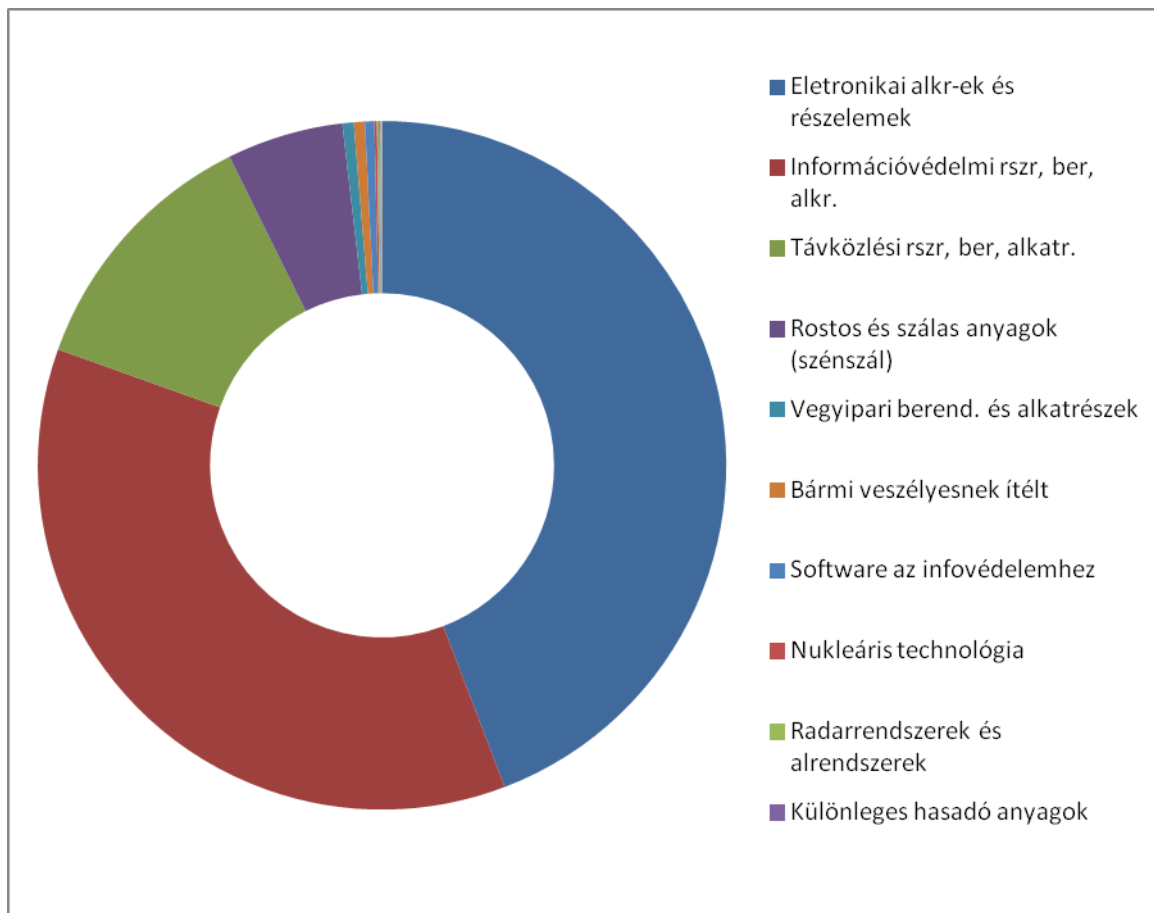
2013-ban 66 cég rendelkezett regisztrációval.

A tárgyévben 11 db globális engedélyt (ebből új engedélyes 7 db), 71 db egyedi engedélyt adtunk ki és 14 exportőr használta az EU001 sz. Uniós Általános Engedélyt. 2013-ban az Unión belüli **transzfer** engedélyek értéke: **3449 millió €**-tett ki. **A harmadik országba történő szállítás volumene** E001-es engedélyre 424,7 millió €, Globális engedélyre 182,0 millió €, Egyedi engedélyekre 62,8 millió €, azaz összesen **669,5 millió € volt.**

AZ EXPORT TERMÉKENKÉNTI MEGOSZLÁSA (MILLIÓ €)

Ellenőrzési jegyzék-szám	Termékcsoport	GLOBAL	EU 001	EGYEDI	Összes Export Engedély
3A001	Elektronikai berendezések, alkatrészek	42,3	238,9	14,7	295,9
5A002	Információvédelmi szolgáltató berendezések	138,2	89,8	14,8	242,8
5A001	Távközlési berendezések.		81,8	0,0	81,8
1C010	Rostos és szálas anyagok, szénszálak	0,0	11,8	24,9	36,7
2B350	Vegyipari berendezések szelepek		2,2	1,4	3,6
„Catch all”		0,8		2,6	3,4
5D002	Szoftverek információ védelmi szolgáltató berendezésekhez	0,7	0,2	2,1	3,0
0E001	Nukleáris termékek, technológia			0,8	0,8
6A008	Radarrendszerek és -alrendszerek			0,6	0,6
0C002	Különleges hasadó anyagok			0,3	0,3
7A117	Rakétákban haszn. vezérlőberendezések			0,3	0,3
6A005	Speciális lézerek			0,2	0,2
6A002	Optikai szenzorok tartozékai			0,1	0,1
0A001	Atomreaktorok tartozékai			nem szignifikáns	nem szignifikáns.
Összesen:		182,0	424,7	62,8	669,5

VIII. ÁBRA

IX. ÁBRA

Az export termékszerkezetét VIII sz. táblázat és a IX. sz. ábra szemlélteti. Jól látszik az elektronikai alkatrészek és az információ védelmét szolgáló eszközök túlsúlya. E kettő együtt az export több mint 80 %-át teszi ki. Szignifikáns a távközlési eszközök (12 %) és a szénszál kivitel (5,5%) aránya.

A kettős felhasználású termékek általában fejlett technikai színvonalat feltételeznek, így a gyártói háttérben tőkeigényes beruházások állnak. Az export kb. 90%-át multinacionális hálózatok magyar leányvállalatai teljesítették.

A SZÁLLÍTÁSOK FÖLDRAJZI MEGOSZLÁSA (MILLIÓ €)

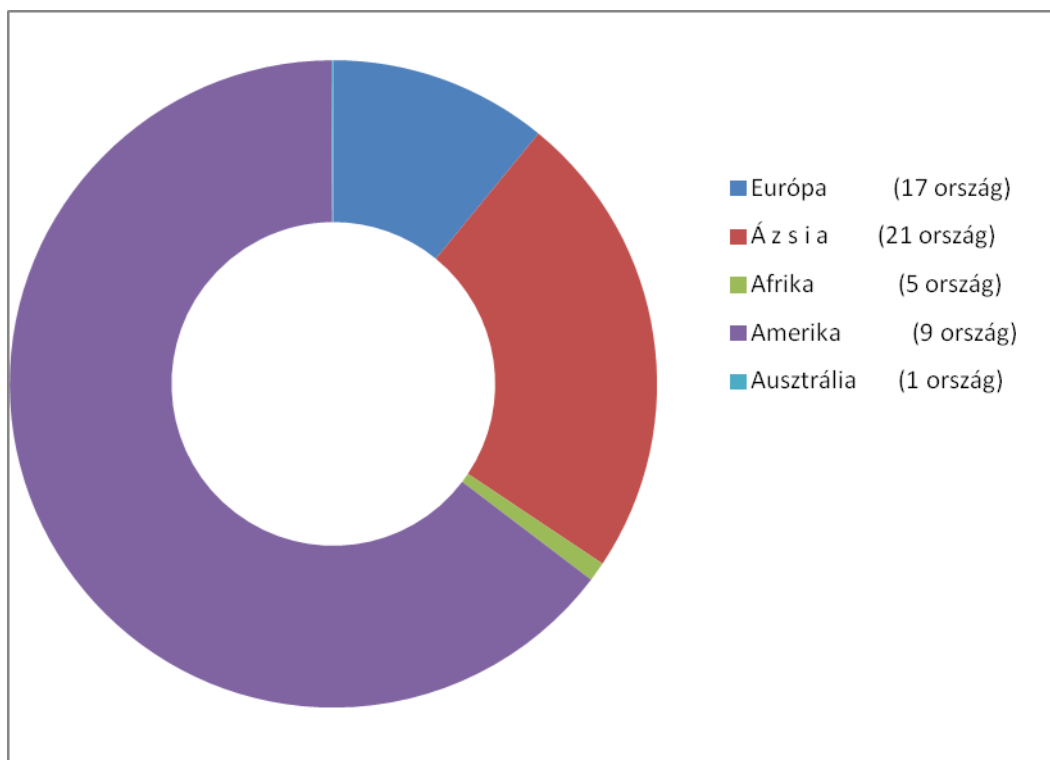
Ország	GLOBAL engedélyre teljesített	EU 001 engedélyre teljesített	Kiadott Egyedi Engedély	Összes engedély
Am. Egy. Államok		361,5		361,5
Kína, Hong Kong	109,3		17,1	126,4
Kanada		51,1		51,1
Ukrajna	0,6		29,7	30,3
Horvátország	12,9		0,5	13,4
Brazília	11,2		2,0	13,2
Oroszország	10,0		2,9	12,9
Törökország	7,6		0,9	8,5
Svájc		8,2		8,2
India	3,7		2,1	5,8
Egyiptom	4,4			4,4
Dél-Korea	0,8		2,6	3,4
Szingapúr	3,1			3,1
Tajvan	2,9		0,0	2,9
Mexikó	2,5			2,5
Irán			2,2	2,2
Norvégia		2,2		2,2
Argentína	2,0			2,0
Fehéroroszország	1,8			1,8
Szaúd-Arábia	0,2		1,1	1,3
Marokkó	1,2			1,2
Japán		1,0		1,0
	174,2	424,0	61,1	659,3
Egyéb célország (1M € alatti):	7,8	0,7	1,7	10,2
Összesen:	182,0	424,7	62,8	669,5

X. ÁBRA

A tárgyévben a szállítások nagyobb része 54 %-a az USA-ba irányult. Jelentős arányt képviselve szerepel a célországok között Kína (19 %), Kanada (7,6 %) és Ukrajna (4,5 %). Az összes többi relációba irányuló export aránya nem éri el a 15 %-ot.

Összesen 53 országba szállítottunk kettős felhasználású terméket, melyeknek földrészenkénti megoszlását az alábbi ábra mutatja (millió €):

Földrész	Európa (17 ország)	Á z s i a (21 ország)	Afrika (5 ország)	Amerika (9 ország)	Ausztrália (1 ország)	Összesen (53 ország)
Millió Euro	73,1	157,0	6,5	432,2	0,7	669,5

XI. ÁBRA

Tárgyév során a Hatóság **17** esetben folytatott **konzultációt** más tagállam hatóságaival. Ez a formalizált eljárás azokra az esetekre vonatkozik, amikor az Unió más tagállamában benyújtott exportengedély-kérelemben olyan termék szerepel, amelyet Magyarországon állítanak elő vagy más okból hazánk területén van, és innen kívánják egy Unión kívüli harmadik országba exportálni. Ezekben az esetekben a két érintett engedélyezési hatóság „együtt dönt” a tervezett ügyletről.

2013. év során számos esetben fordultak az ügyfelek tájékoztatásért az exportügyleteiket megelőzően, különös tekintettel a kereskedelmi szankciókra. Utóbbiak ugyanis nem csak listás kettős felhasználású termékeket, hanem további (nem-listás) érzékeny termékeket, illetve gazdasági nyomásgyakorlás céljából ellenőrzött vagy tiltott termékeket és kapcsolódó szolgáltatásokat tartalmaznak. A Hatóság **103 esetben konkrét állásfoglalást adott ki** a tervezett ügyletekre vonatkozóan.

2013-ban **1 db** kettős felhasználású termékek kivitelére vonatkozó kérelmet **utasított el** a Hatóság.

3. ELLENŐRZÉSEK, FÓRUMOK

A Hatóság Hadiipari és Haditechnikai Külkereskedelmi Osztályának 2013. évi ellenőrzési programjában 58 helyszíni ellenőrzés szerepelt, amelyből 55 valósult meg, ezen kívül az osztály munkatársai 5 rendkívüli ellenőrzést hajtottak végre. A 3 ellenőrzés elmaradásának oka, hogy az érintett vállalkozások időközben a hadiipari tevékenységi engedélyük visszavonását kérték. 2 esetben a tanúsítást követő utóellenőrzésre került sor. 10 esetben rögzítettünk olyan hiányosságokat, amelyek az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyvbe is bekerültek. Ezekben az esetekben határidő megállapításával köteleztük az engedélyest a jogkövető magatartás helyreállítására. Az ellenőrzések során az ügyfelekkel folyamatosan konzultáltunk a haditechnikai külkereskedelem, illetve a hadiipari gyártás- és szolgáltatás engedélyezését érintő szabályok változásáról.

Az ellenőrzések nagy részében közreműködtek az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat képviselői.

A nyilvántartások tekintetében nagyobb hiányosságot, szabálytalanságot az ellenőrzések nem fedtek fel. A haditechnikai külkereskedelmi tevékenységi, valamint forgalmi engedélyek megszerzésére benyújtott kérelmekben adott nyilatkozatok dokumentumokkal igazolhatóak voltak.

Általános ellenőrzési tapasztalatként állapítható meg, hogy a cégek a haditechnikai külkereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos okmányokat elkülönítve, lefűzve kezelik, a vonatkozó jogszabály szerinti negyedéves forgalmi adatközlést többé-kevésbé rendszeresen, megfelelően küldik meg a Hivatal részére. A kötelezettségek elmulasztásának esetére a bírságolás lehetőségére felhívtuk a cégek figyelmét.

Az engedélyesek általában betartják az előírásokat; a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségek terén tapasztalható kisebb problémák esetén szóbeli figyelmeztetéssel éltünk.

Az Exportellenőrzési Osztály 2013 folyamán összesen 15 alkalommal végzett helyszíni ellenőrzést, amelyek megállapításairól vizsgálati jegyzőkönyveket készített. A helyszíni ellenőrzések megállapítása szerint a vizsgált cégeknél nem volt tapasztalható nagyobb szabálytalanság.

2013. november 5-én az Exportellenőrzési Osztály több tárca és szervezet bevonásával fórumot tartott engedélyesei részére. Tárgyév során az Osztály konzultációs programot kezdett a kutató intézeteknél, amelynek célja, hogy a tudományos világnak felhívja a figyelmét az exportellenőrzés őket érintő aspektusaira. Ez előadás sorozat 2014-ben is folytatódik.

4. RÉSZVÉTEL NEMZETKÖZI FÓRUMOKON

2013 folyamán, a Külügyminisztériummal együttműködve továbbra is képviseltük Magyarországot a tevékenységünkkel összefüggő nemzetközi fórumokon.

Az EU Tanácsának hagyományos fegyverek exportellenőrzésével foglalkozó munkacsoportjában (COARM) 8 alkalommal, az ENSZ Fegyverkereskedelmi Szerződés megtárgyalására, valamint uniós és nemzeti implementálására alakult tanácsi munkacsoportban (COARM-CODUN ATT) 7 alkalommal vett részt Hatóságunk képviselője. Hatóságunk munkatársa részt vett a COARM és a Saferworld EU-Kína-Afrika dialógusán, illetve a Tunéziában megrendezett, észak-afrikai országok (Algéria, Marokkó, Egyiptom, Líbia, Tunézia) exportellenőrzési szakértői számára tartott COARM regionális szemináriumon. Hatóságunk szakértője tagja volt a magyar delegációnak az ENSZ Fegyverkereskedelmi Szerződés Végső Konferenciáján 2013 márciusában. 2013 során COARM ülés keretében a következő relációkkal kapcsolatos exportellenőrzési politikák kerültek megvitatásra „*tour de table*” keretében: Ruanda, Burkina Faso, Mauritánia, Mali, Niger, Csád, Nyugat-Balkán országok, Szíria, Egyiptom, Pakisztán, Indonézia, Belarusz.

A Hatóság szakértői képviselték Magyarországot a **Kettős Felhasználású Tanácsi Munkacsoport** ülésein, illetőleg a **23. cikk Bizottsági Koordinációs Munkacsoport**, valamint a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről szóló **2009/43/EU irányelv (transzferirányelv) alapján létrehozott európai bizottsági munkacsoport** ülésein.

Az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló **1236/2005/EK Rendelet alapján létrehozott munkacsoport** ülésén szintén részt vettünk.

A Wassenaari Megállapodás a Hagyományos Fegyverek és Kettős Felhasználású Termékek és Technológiák Exportjának Ellenőrzéséről (WA) alábbi munkacsoportjaiban képviseltette magát a Hatóság: szakértői munkacsoport (EG), általános munkacsoport (GWG), engedélyezési és rendvédelmi munkacsoport (LEOM) és a Plenáris Ülész.

A Wassenaari Megállapodás keretében a Hatóság munkatársai Németországgal és Horvátországgal együttműködve vállalták Bosznia-Hercegovina felvételi kérelmével kapcsolatos **társ-jelentéstevői feladatokat**. Ennek keretében egy alkalommal Sarajevóba utaztunk, s ezt követően Hivatalunkban az Amerikai Egyesült Államok támogatásával szeminárium keretében vitattuk meg az exportellenőrzés jogi-engedélyezési hátterét. Ehhez kapcsolódóan véleményeztük a bosnyák exportellenőrzési jogszabályok tervezeteit.

A Hatóság 2013-ben képviselője részt vett a **Vegyifegyver Tilalmi Egyezmény** 3. Felülvizsgálati Konferenciáján, a Vegyifegyver Tilalmi Szervet következő 5 éves teendőiről és prioritásairól döntöttek a Részes Államok. A Hatóság képviselői jelen voltak továbbá a Nemzeti Hatóságok 15. Éves Találkozásán, ahol a Vegyifegyver Tilalmi Egyezményt végrehajtó szervezetek képviselőivel nyílt lehetőség eszme-, és tapasztalatcserére az Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos kérdésekben. A Hatóság képviselője ugyancsak részt vett az Egyezmény döntéshozatali fórumaként működő Részes Államok 18. Konferenciáján. A Hatóság munkatársai - meghívásra - több nemzetközi konferencián és szakmai szemináriumon előadást tartottak az uniós exportellenőrzés rendszeréről és annak hazai végrehajtásáról.

A Hatóság szakértője részt vett a Biológiai és Toxinfeigyver Tilalmi Egyezmény Szakértői ülésén, valamint az Egyezmény Részes Államainak Éves Találkozásán is, továbbá képviseltette magát az Ausztrália Csoport plenáris hét ülésein, a Nukleáris Szállítók Csoportja döntés-előkészítő Konzultatív Munkacsoport (CG), valamint a Rakéta Technológia Ellenőrzési Rezsím (MTCR) plenáris hét ülésein.

Hatóságunk munkatársa részt vett fentiekén kívül az EBESZ, az Interpol, illetve az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bünmegelőzési Hivatala, illetve az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatala közös szervezésében megrendezett, a **kézi- és könnyű lőfegyverek nyomon követéséről szóló konferencián**.

Amennyiben további kérdése van, az alábbi elérhetőségeken fordulhat Hatóságunkhoz:

**MAGYAR KERESKEDELMI ENGEDÉLYEZÉSI HIVATAL
HADITECHNIKAI ÉS EXPORTELLENŐRZÉSI HATÓSÁG**
*Németvölgyi út 37-39.
H-1124 Budapest*
E-mail: armstrade@mkeh.gov.hu
Telefon: 06 1 4585 599
Fax: 06 1 4585 885

Az alábbi forrásokból juthat további információhoz:

<http://www.mkeh.gov.hu>

<http://www.consilium.europa.eu/policies/foreign-policy.aspx?lang=hu>

<http://www.sipri.org>

<http://eeas.europa.eu/>

- 1. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2013-BAN ÉRVÉNYBEN LÉVŐ FEGYVERSZÁLLÍTÁSI EMBARGÓK*
2. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2013. ÉVI EXPORT ADATOK RELÁCIÓ SZERINTI BONTÁSBAN
3. SZÁMÚ MELLÉKLET: A 2013. ÉVI IMPORT ADATOK RELÁCIÓ SZERINTI BONTÁSBAN

A 2013-BAN ÉRVÉNYES FEGYVERSZÁLLÍTÁSI EMBARGÓK

Ország / Elrendelő szervezet	ENSZ	EU	EBESZ
Afganisztán		*	
Al-Kaida és a Tálib rezsím	*	*	
Azerbajdzsán	*		*
Belorusz		*	
Burma / Myanmar	*	*	
Dél-Szudán		*	
Elefántcsontpart	*	*	
Eritrea	*	*	
Guinea		*	
Irak	*	*	
Irán	*	*	
Kína		*	
Kongói Demokratikus Köztársaság	*	*	
<i>Közép-Afrikai Köztársaság</i>	*		
Észak-Korea	*	*	
Libanon	*	*	
Libéria	*	*	
Líbia	*	*	
Örményország	*		*
Szíria		*	
Szomália	*	*	
Szudán	*	*	
Zimbabwe		*	

2012-2013. ÉVI EXPORT RELÁCIÓ SZERINTI BONTÁSBAN

(érték: ezer €)

Reláció	2012	2013
Amerikai Egyesült Államok	4742,5	9890,6
Ausztrália	0	0,7
Azerbajdzsán	0	520
Barbados	48,1	0
Belga Királyság	0	10,7
Bolgár Köztársaság	900	0
Bosznia és Hercegovina	5,8	12,8
Ciprusi Köztársaság	0	3,5
Cseh Köztársaság	594,8	1184
Dél-Afrikai Köztársaság	36,7	18,1
Egyesült Arab Emírátság	932,4	0
Etiópia	253,6	2919,8
Finn Köztársaság	7,1	9,1
Francia Köztársaság	381,9	11,5
Fülöp-szigetek	153,5	33
Görög Köztársaság	4,5	7,6
Holland Királyság	2,6	0
Hong Kong	0	29,3
Horvát Köztársaság	11,9	131,7
Indiai Köztársaság	393,6	1284,3
Indonéz Köztársaság	67,2	0
Izland	0	2,4
Izrael	0	30
Kambodzsai Királyság	5522,6	0
Kanada	8,9	252,3
Kazah Köztársaság	0	1663
Korea	35,2	0
Litván Köztársaság	0	227
Luxemburgi Nagyhercegség	0	107,7
Malajzia	36,5	3,7
Moldovai Köztársaság	0	60
Nagy-Britannia	183,4	438,5
Német Szövetségi Köztársaság	8617,4	10161,3
Olasz Köztársaság	63,5	104,2
Oszták Köztársaság	842,1	220,6
Románia	169,6	130,4
Spanyolország	47,1	0
Svájc	963,8	1267,2
Szerbia	17,6	29,2
Szlovák Köztársaság	1029,1	1217
Szlovén Köztársaság	5,6	17
Török Köztársaság	4,5	9
Új-Kaledónia és kapcsolódó részei	6,9	13,9
Ukrajna	90,8	12,8
Vietnámi Szocialista Köztársaság	991,6	0
Összesen	27172,4	32033,9

2012-2013. ÉVI IMPORT RELÁCIÓ SZERINTI BONTÁSBAN

(érték: ezer €)

Reláció	2012. Teljesítés	2013. Teljesítés
Amerikai Egyesült Államok	2055,5	3741,3
Ausztrália	14,6	11,4
Belorusz Köztársaság	249,1	56
Belga Királyság	167,3	203,5
Bosznia és Hercegovina	229,1	323,7
Cseh Köztársaság	4490,4	2747,5
Dán Királyság	478,3	37,5
Dél-Afrikai Köztársaság	192,3	0
Finn Köztársaság	589,4	3113,3
Francia Köztársaság	5,3	293,6
Holland Királyság	0	18,3
Horvát Köztársaság	32,8	1019,9
Izrael	219,9	1947,8
Kanada	45	294,9
Kínai Népköztársaság	7	1,1
Lengyel Köztársaság	403,4	385,8
Litván Köztársaság	47,8	18,2
Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága	696,8	194,7
Német Szövetségi Köztársaság	6580,5	6191,4
Norvég Királyság	1055,6	1280,1
Olasz Köztársaság	909,8	659,1
Oroszországi Föderáció	475,8	625,4
Oszták Köztársaság	685,5	569,4
Románia	19,7	33
Spanyolország	559	0
Svájc	2686,7	1452,8
Svédország	522,5	408,3
Szerbia	370	0
Szlovák Köztársaság	338	159,4
Török Köztársaság	2,4	14
Ukrajna	94,1	114,5
Összesen	24223,6	25915,9